

”SEITTI ON YKSI ELÄMÄNI PARHAISTA
ASIOISTA”

Selvitys osallistumista lisäävistä seikoista
Nuorisoyhteistyö Seitissä

Anna-Maija Huhtikangas
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Huhtikangas, Anna-Maija. ”Seitti on yksi elämäni parhaista asioista” Selvitys osallistumisista lisäävistä seikoista Nuorisoyhteistyö Seitissä. Helsinki, syksy 2010, 68 s., 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, mitkä asiat pitävät nykyiset jäsenet, joita sanotaan myös seittiläisiksi, mukana Nuorisoyhteistyö Seitissä. Samalla saatiin selvyyttä, kuinka uusia toimijoita saadaan mukaan toimintaan. Nuorisoyhteistyö Seitin ideana on tarjota liikuntavammaisille nuorille aikuisille mahdollisuuksia järjestää haluamaansa ohjelmaa, tarjota vertaistukea ja voimaantumisen kokemuksia. Seitti koostuu viidestä liikuntavammajärjestöstä, jotka ovat Invalidiliitto ry, Lihastautiliitto ry, Suomen CP-liitto ry, Suomen MS-liitto ry ja Suomen Reumaliitto ry.

Aineiston hankintaan käytettiin kyselylomaketta, jossa oli yhteensä 13 kysymystä. Kyselylomake annettiin Seitin nuorisotoimikuntien seminaarissa keväällä 2009 täytettäväksi seittiläisille. Täytetyn lomakkeen palautti yhteensä 22 nuorta aikuista. Kyselylomakkeen tukena oli runsas, vuodesta 2003 lähtien Seitin toiminnasta ja tapahtumista kerätty havainto- ja kokemusmateriaali valokuvineen. Lisäksi Seitin nuorisotyön suunnittelija oli vahvana tukena koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Tutkimus oli sekä laadullinen eli kvalitatiivinen että määrällinen eli kvantitatiivinen. Aineiston analysoinnissa menetelminä käytettiin laadullisen aineiston kvantitifiointia ja teemoittelu. Kaikkien muiden kysymysten vastauksista tehtiin selventävä ja havainnollistava taulukko, paitsi viimeisestä, joka oli vastaajien omia näkemyksiä eli vapaa sana -kohta.

Päätuloksina nousivat kansalaistoiminnan ja sosiaalisen pääoman merkitys Nuorisoyhteistyö Seitissä mukana olemisessa. Myös yhteisöllisyyden tunteen merkitys, ystävyys-suhteet ja vertaistuki ovat tärkeitä Seitin nykyisille jäsenille. Uusien toimijoiden saamiseksi mukaan pitää kehittää aktiivista tiedotusta, järjestää mukavia tapahtumia ja ylläpitää yhteishenkeä. Tutkimuksesta saaduilla tuloksilla pyritään näin ollen vaikuttamaan Seitissä tehtävään työhön.

Nuorisoyhteistyö Seitin tulevaisuutta ajatellen liikuntavammaisten nuorten aikuisten tulee voida kokea yhä enemmän voimaantumista ja vertaistukea. Uusia kokemuksia, ihmissuhteita ja vaikuttamisen tilanteita on pyrittävä jatkossakin tarjoamaan Seitin monipuolisen toiminnan rinnalla.

Asiasanat: liikuntavammainen, voimaantuminen, sosiaalinen pääoma, vertaistuki, kvantifiointi

ABSTRACT

Huhtikangas, Anna-Maija.

A study on young adults with physical disabilities participating in youth cooperation action, the Web.

68 p., 1 appendix. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services. Degree: Bachelor of Social Services.

The Web (Nuorisoyhteistyö Seitti) is youth cooperation for physically disabled young adults. It provides these people opportunities to get involved and to be empowered in the Finnish society. The Web consists of five associations for people with musculoskeletal disabilities. These are Finnish Association of People with Physical Disabilities (FPD), the Finnish CP Association, the Finnish MS Society, the Finnish Neuromuscular Disorders Association and the Finnish Rheumatism Association.

The purpose of the study was to find out the aspects that motivate people to take part in the Web. Additionally, I wanted to find out different ways to get more young and disabled people to join the Web.

The study was both qualitative and quantitative. 22 subjects from the Web were involved in the research. The material was collected by a questionnaire at the Web's seminar on youth affairs in spring 2009. Also some observation material was used. The used analyses were quantifying and thematisation.

The results of this study showed that friendship and peer support were important for young people participating and active in the Web. It was also unanimously said that the Web could spread more information about its actions. Moreover, the Web should have more visibility among the five involved associations. Furthermore, social capital and the power of community rose from the answers. The subjects thought that social capital with its trust in relationships emerged strongly in the Web. They also saw the Web as a powerful community giving strength to continue forward in life.

Keywords: physically disabled, empowerment, social capital, peer support

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 NUORISOYHTEISTYÖ SEITTI JA SEN JÄSENJÄRJESTÖT	8
2.1 Nuorisoyhteistyö Seitti.....	8
2.2 Invalidiliitto ry ja Lihastautiliitto ry.....	11
2.3 Suomen CP-liitto ry, Suomen MS-liitto ry ja Suomen Reumaliitto ry	13
3 JÄRJESTÖTYÖ JA KANSALAISTOIMINTA.....	17
3.1 Järjestöjen ominaispiirteitä ja tehtäviä	17
3.2 Kansalaistoimintaan osallistuvien motiiveja ja rooleja.....	21
4 YHTEISÖT, YHTEISÖLLISYYS JA SOSIAALINEN PÄÄOMA	24
4.1 Kadonnut yhteisöllisyys ja yhteisön määrittelyä.....	24
4.2 Yhteisöön kuulumisesta ja yhteishenki	27
4.3 Sosiaalisen pääoman määrittelyä	28
4.4 Sosiaalinen pääoma ja luottamus	30
5 VAMMAISUUS JA VERTAISTUKI	32
5.1 Vammaisuuden hiljainen läsnäolo ja sen ero sairaudesta	32
5.2 Vammaisuuden erilaiset selitysmallit	34
5.3 Vertaistuen historiaa ja nykypäivää	36
5.4 Vertaistuen ominaispiirteitä	37
6 KYSELY SEITIN JÄSENILLE JA ANALYSOINTITAVAT.....	40
6.1 Opinnäytetyön tutkimus	40
6.2 Kyselylomakkeen kysymykset ja analysointitavat.....	41
7 VASTAAJIEN LUONNEHDINTA	43
7.1 Vastaajien ikä ja sukupuoli	43
7.2 Vastaajien tämänhetkinen toimenkuva ja kotipaikka.....	45
8 SEITTIÄISILLE ESITETYT KYSYMYKSET.....	48
8.1 Vastaajien osallistumistiheys ja osa-alueittain tapahtuva osallistuminen.....	48
8.2 Vastaajien liitto ja mukaantulovuosi	51

8.3 Vastaajien tietokanavat Seitistä ja kiinnipitävät asiat Seitissä.....	53
8.4 Vastaajien näkemys uusien mukaan saamiseksi, oma toiminta tämän edesauttamiseksi ja vastaajien omat kommentit	56
9 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	61
LÄHTEET	63
LIITE: Kysely seittiläisille opinnäytetyötä varten	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee Nuorisoyhteistyö Seittiä (käytän myöhemmin työssäni Nuorisoyhteistyö Seitin lisäksi pelkkää nimitystä Seitti) ja erityisesti sitä, mikä pitää nykyiset liikuntavammaiset nuoret aikuiset mukana Seitin toiminnassa. Käyn työssäni läpi myös kysymystä, kuinka saada uusia toimijoita mukaan Seitin toimintaan. Asiat, jotka pitävät nykyiset jäsenet kiinni toiminnassa, antavat paljon apua mietittäessä uusien toimijoiden saamista mukaan. Näin ollen hyvin olennaisena osana opinnäytetyötäni on kysely, jossa pyrittiin selvittämään keinoja molempien kysymysten ratkaisemiseksi.

Opinnäytetyöni rakentuu niin, että ensin kerron Nuorisoyhteistyö Seitistä, siihen kuuluvista viidestä vammaisjärjestöstä (käytän myöhemmin työssäni näistä järjestöistä myös termiä liitto) ja jokaisen järjestön jäsenten vamman tai sairauden piirteistä. Seitin ja sen jäsenjärjestöjen esittelyjen jälkeen kuvaan järjestötyötä ja järjestötyöhön tärkeänä kuuluvaa kansalaistoimintaa. Sitten on vuorossa yhteisön, yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman sekä vammaisuuden ja vertaistuen käsittelyä. Jokainen käsittelemäni aihe liittyy vahvasti Seittiin, mikä käy ilmi omista havainnoistani, kokemuksistani valokuvineen ja kyselyn vastauksista.

Edellä mainittujen aiheitten jälkeen kerron opinnäytetyössä käyttämästäni tutkimuksesta, kyselystä ja analysointitavoista. Näiden jälkeen on vuorossa tutkimus, sen kysymysten ja vastausten läpikäynti sekä kehittämisideoita Seitin toiminnan jatkumiselle tulevaisuudessa. Lopuksi on pohdinnan ja johtopäätösten vuoro.

Olen itse ollut mukana Seitissä vuodesta 2003 lähtien, joten se on minulle hyvin tuttu. Seitin mukana olen saanut kokea mitä erilaisimpia asioita, joita en olisi muuten elämässäni välttämättä kokenut. Esimerkkinä tällaisesta mainittakoon Suomi-Belgianuorisovaihto, joka tapahtui kesinä 2007 Belgiassa ja 2008 Suomessa. Suoritin yhden sosionomi (AMK) -opintoihin liittyvän harjoittelujaksonkin Seitin kiemuroissa, mikä lisäsi tuntemustani Seittiä kohtaan ainoannoksen. Pääsin nimittäin näkemään, minkälaista taustatyötä toiminnan ja tapahtumien onnistumiseksi täytyy oikein tehdä.

Opinnäytetyöprosessini alkoi oikeastaan jo harjoitteluajana, mutta erityisesti sen jälkeen. Mielestäni on mahtavaa, että myös liikuntavammaiset nuoret aikuiset pääsevät osallistumaan asioihin, jotka ovat vammattomille nuorille aikuisille useimmiten itsensäselvyyksiä. Näin liikuntavammaiset saavat osallisuuden ja voimaantumisen kokemuksia, ja nämä kokemukset ovat itse kullekin todella tarpeellisia muun muassa mielen-terveyden ylläpidon kannalta.

Tehdessäni opinnäytetyötä olen päässyt tutustumaan moninaiisiin asioihin. Olen tavannut lukuisia henkilöitä Seitin ympäriltä, tutustunut erilaisiin teorialähteisiin ja päässyt tarkastelemaan teorian näkymistä Seitin käytännössä tapahtuvassa työssä. Pyrin tuomaan opinnäytetyössäni esille saamaani tieto- ja kokemuspohjaa. Seitissä on vuosien varrella tapahtunut paljon kaikenlaista mielenkiintoista, joten on toivottavaa, että tulevaisuuskin jatkuu tässä nuorisoyhteistyössä ainakin yhtä rikkaana ja ylenpalttisena.

2 NUORISOYHTEISTYÖ SEITTI JA SEN JÄSENJÄRJESTÖT

2.1 Nuorisoyhteistyö Seitti

Nuorisoyhteistyö Seitti on viiden eri liikuntavammajärjestön yhteistä nuorisotoimintaa vammaisille ja pitkäaikaissairaille nuorille. Nuorisolain 72/2006 2 §:n mukaan nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita henkilöitä. Nuorisolakia tarkasteltaessa Seitin yhteydessä täytyy todeta, että lain määrittämä yläikäraja ei päde Seitissä. Nimittäin Seitin toiminnassa mukana olevat nuoret ovat ensinnäkin pääasiassa yli 18-vuotiaita, eikä alaikäisiä juuri ole. Toiseksi mukana voi hyvin olla, ja tällä hetkellä onkin, yli 29-vuotiaita henkilöitä. Tämä näkyy myös tutkimuksessani, tarkemmin sanottuna luvussa 7.1 Vastaajien ikä ja sukupuoli ja kohdassa taulukko 1 Vastaajien ikäjakauma.

Seitin toiminta tapahtuu nuorten omilla ehdoilla, toisin sanoen Seitti ja sen toiminta on nuorilta nuorille, koska nuoret ideoivat itse tapahtumia ja osallistuvat niihin. Näin nuoret saavat osallisuuden ja voimaantumisen kokemuksia. Seitin ideologiaan kuuluu yhdessä toimiminen ja tukeminen niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Tässä yhteistyöelimessä on yksi palkattu työntekijä, nuorisotyön suunnittelija Kalle Jokinen, joka on koulutukseltaan sosionomi (AMK). (Jokinen 2008; Pihkala 2008.)

Nuorisoyhteistyö Seitti tukee nuoria tiedottamisen, vertaistuen, ohjaamisen ja taloudellisen tuen kautta. Seitin toiminnassa on koettu muun muassa kansainvälisiä nuorisovaihtoja, työllisyyskoulutuksia ja pikkujouluja sekä stand up -komiikkaa, eri artistien esiintymisiä ja kesäleirejä. Tärkeää on huomata, että nuoret ovat oikeutettuja taloudelliseen tukeen, kun seuraavat neljä ehtoa täyttyvät: 1. ryhmässä on vähintään kahdesta yhteistyöliitosta nuoria, 2. nuoret ovat sekä suunnittelijoita että toteuttajia, 3. toiminnasta tiedotetaan alueen nuorille ja 4. toiminnasta tehdään jälkikäteen selvitys Seitille. (Nuorisoyhteistyö Seitti 2008a; Nuorisoyhteistyö Seitti 2010a.)

Vuodesta 1995 aloitettu Viidestä yhteen -projekti jatkui Seitti-projektilla vuosina 1998–2001. Seitti jatkoi hyvää yhteistyötä viiden jäsenliiton kesken myös projektimuodon jälkeen, ja näin ollen se on ollut vakituisena työmuotona vuodesta 2002 lähtien. Seitin

toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys (RAY), jonka avustustoiminnan perimmäisenä tarkoituksena on suomalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. RAY rahoittaa Seitin toimintaa A-avustuksena eli alun projektin jälkeen Nuorisoyhteistyö Seitti on ollut RAY:n pysyväisluonteisen toiminta-avustuksen piirissä, joskin kuitenkin niin, että vuosittain on tehtävä uusi hakemus seuraavan vuoden rahoitusta varten. (Arminen & Mäkitalo 2005, 3; Nuorisoyhteistyö Seitti 2008b.)

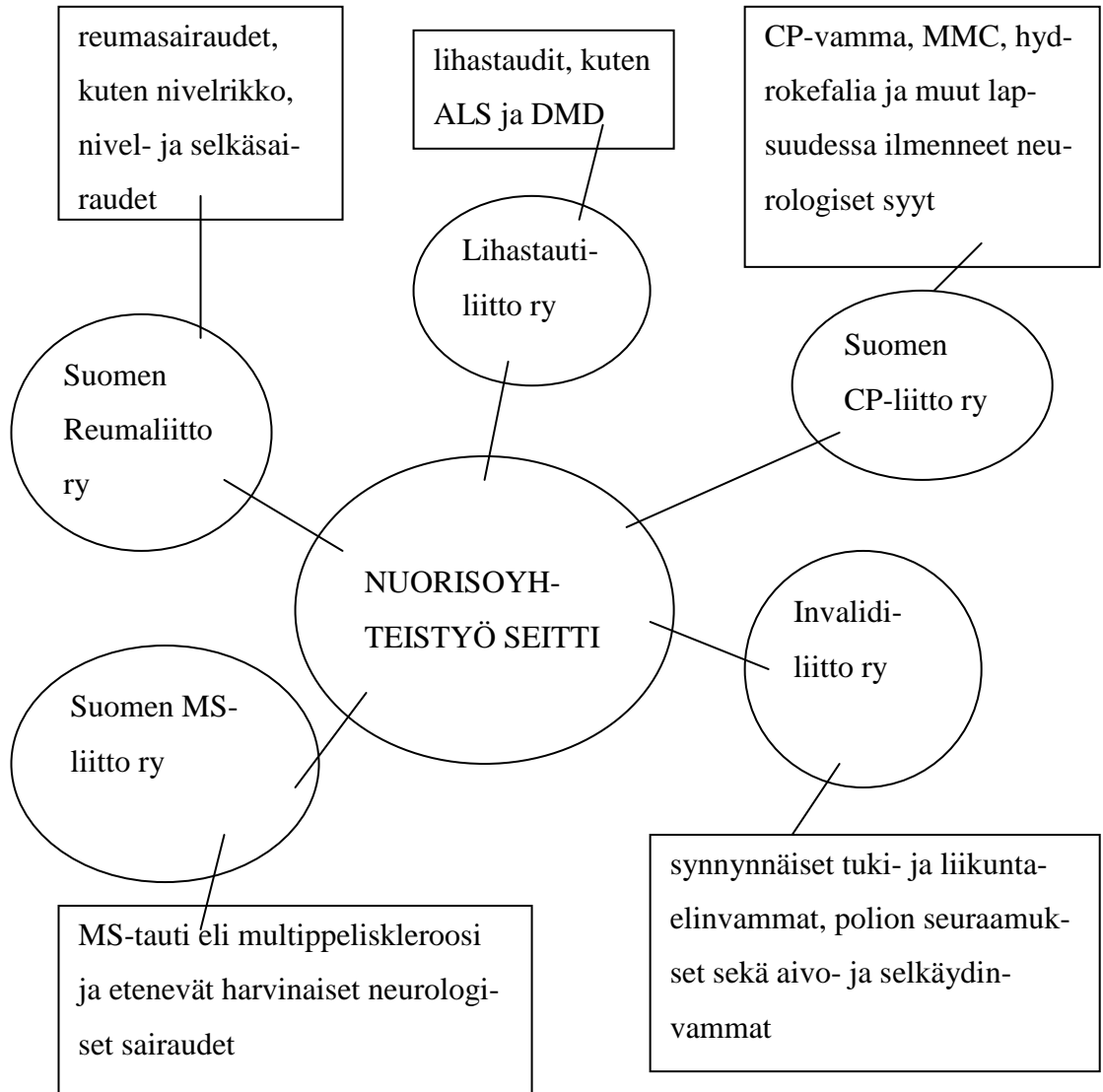
Seitillä on laaja yhteistyötahojen kirjo, joiden kanssa on jatkuvasti kokouksia ja muita tapaamisia. Näitä ovat CIMO – kansainvälisen nuorisovaihdon keskus, KVT – Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry, OK- ja TSL-opintokeskukset, Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry, Nuorten Akatemia, VNY – Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyöryhmä, Kynnys ry, Curly sekä eri oppilaitokset, kulttuuri-, nuoriso- ja harrastejärjestöt ja kuntien nuoriso- ja vapaa-aikatoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi. (Jokinen 2008.)

Kuva 1. Nuorisoyhteistyö Seitin tunnus, kilpikonna nimeltään K. Unto.

Nuorisoyhteistyö Seitin tunnuksena, logona, on kilpikonna nimeltään K. Unto. Se on hyvä tunnus Seitille, sillä ensinnäkin sen kuorella on seittimäistä kuviota ja toisekseen sen kuoren alle mahtuvat Seitin viisi eri perustaja-, jäsen- ja yhteistyöjärjestöä. Kuoren alla voivat järjestöjen lisäksi olla turvassa kaikki Seitin toimintaan osallistuvat henkilöt. Seitin perustaja-, jäsen- ja yhteistyöjärjestöt ovat Invalidiliitto ry, Lihastautiliitto ry, Suomen CP-liitto ry, Suomen MS-liitto ry ja Suomen Reumaliitto ry. Seitillä on johtoryhmä, joka koostuu näiden viiden liiton nuorisovastaavista ja asiantuntijoista ja joka päättää suuremmista taloudellisen tuen myöntämisperusteista Seitin toimintoihin ja tapahtumiin. Seitillä on myös kahden vuoden välein vaihtuva nuorisotoimikunta, jossa on nuoria edustajia jokaisesta yhteistyöliitosta. (Nuorisoyhteistyö Seitti 2008a; Nuorisoyh-

teistyö Seitti 2010b.) Olen itsekin ollut Seitin nuorisotoimikunnassa Invalidiliitto ry:n edustajana varajäsenenä vuosina 2007—2008, ja vuodesta 2009 vuoden 2010 loppuun toimin varsinaisena jäsenenä.

Kuvio 1. Kaavio Nuorisoyhteistyö Seitin jäsenjärjestöistä ja näiden järjestöjen jäsenten vammoista ja sairauksista.

2.2 Invalidiliitto ry ja Lihastautiliitto ry

Invalidiliitto on monella tapaa merkittävä järjestö Seitin taustalla. Sen lisäksi, että Invalidiliitto on Seitin yksi perustaja- ja yhteistyöjärjestö, se hallinnoi nuorisoyhteistyö Seitintä. Seitin konkreettinen toimisto sijaitsee Helsingin Ruskeasuolla, samassa rakennuksessa kuin Invalidiliiton keskustoimisto. Näin ollen Seitin nuorisotyön suunnittelijan ja hänen esimiehensä, Marja Pihnalán, joka on Invalidiliiton järjestöpäällikkö, on helppo keskustella Seitistä myös kasvotusten. (Jokinen 2008; Pihnalá 2008.)

Invalidiliitto ry oli perustamisvuodesta 1938 lähtien vuoteen 1971 asti nimeltään Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitto ry. Invalidiliiton jäsenistöön kuuluvat erilaisten synnynnäisten tuki- ja liikuntavammojen sekä aivo- ja selkäydinvammojen ja polion seuraamusten vuoksi liikkumis- ja toimimisarajoitteisia henkilöitä. Tällä hetkellä liitto rakentuu 149 paikallisyhdistyksestä ja 11 diagnoosipohjaisesta yhdistyksestä. Nämä diagnoosipohjaiset yhdistykset käsittävät erilaisia harvinaisia tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja -vammoja. Paikallisissa ja diagnoosipohjaisissa jäsenyhdistyksissä on henkilöjäseniä yhteensä noin 33000. Tarkalleen ottaen henkilöjäsenet eivät suoraan liity Invalidiliittoon vaan joko alueensa paikallisyhdistykseen, esimerkiksi itse kuulun Helsingin Invalidien Yhdistys ry:hyn, tai diagnoosipohjaiseen yhdistykseen. (Pihnalá 2008; Invalidiliitto ry 2010.)

Invalidiliiton toiminnan perusajatuksena on vammaisten ihmisten täysivaltaistuminen ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien turvaaminen. Perusajatus sisältyy vahvasti liiton kaikkiin toimintamuotoihin, jotka ovat palvelu-, järjestö- ja vaikuttamistoiminta. Järjestö- ja vaikuttamistyön toiminta-ajatuksen taustalla ovat hyvin vahvasti liiton arvot, jotka ovat ihmisarvo, luotettavuus, rohkeus ja oikeudenmukaisuus. Tämän toimintamuodon tehtäviä ovat muun muassa yhteiskunnallinen vaikuttaminen, jäsenyhdistysten toimintaedellytysten turvaaminen, aluetoiminta, koulutus ja neuvonta. Järjestö- ja vaikuttamistyössä, samoin kuin muutenkin Invalidiliitossa tehdään työtä vammaisten ihmisten hyväksi, suuremmalle kentälle siis, ei vain yksittäistä ihmistä varten. (Invalidiliitto ry 2008a, 3–6.)

Invalidiliitto tarjoaa myös nuorille mahdollisuuksia vaikuttamiseen, palveluihin ja yhdessäoloon. Liiton nuorisotoiminta on suunnattu alle 29-vuotiaille nuorille, ja tavoitteena on saada tämänikäiset henkilöt toimimaan omien oikeuksiensa puolesta. Nuorisotoiminta tarjoaa nuorille kursseja ja tapaamisia, joissa käydään läpi järjestötoiminnan tavoitteita, vaikuttamistoiminnan keinoja sekä ajankohtaisia asioita. Tärkeänä nuorille mainittakoon liiton nuorisotyöryhmä, joka on nimeltään INTO. (Arminen & Jokitalo 2005, 5—6.) Kuulun itsekin INTO:on, jonka jäsenenä olen ollut jo vuodesta 2004 alkaen.

Lihastautiliiton muodostaa 12 paikallisyhdistystä, joissa on noin 3000 varsinaista jäsentä ja kannattajajäsentä. Liitolla on kahdeksan erilaista palvelumuotoa. Kolme tärkeintä näistä palvelumuodoista ovat oikeuksien valvonta, tiedottaminen ja sopeutumisvalmennus. Loput viisi ovat lihastautineuvola, fysioterapiayksikkö ja työllisyystoiminta, diagnoosi- ja sosiaalineuvonta sekä kuudesti vuodessa ilmestyvä jäsenlehti nimeltään Porras. (Lihastautiliitto ry 2008.)

Liiton paikallisyhdistyksissä panostetaan nuoriin ja heidän toimintaansa, kuten sähköpyörätuolisalibandyyn ja erilaisiin musiikkitoimintoihin. Liitto järjestää vuosittain valtakunnallisia tapahtumia, kuten Lihastautipäivät ja kesäpäivät. Näillä nuoret saavat mieluista toimintaa ja tekemistä sekä vertaistukea muista lihastauteja sairastavista nuorista. Liitossa on myös nuorisotoimikunta, joka vaikuttaa tapahtumiin ajatuksillaan ja ideoiltaan. Nuorille on tarjolla erilaisia kursseja, joilla kuntoudutaan ja löydetään vertaista seuraa. Opiskelu- ja työasioissa apua antaa liiton urasuunnittelija. (Lihastautiliitto ry 2010.)

Luurankolihasen heikkenemistä ja surkastumista aiheuttavia sairauksia sanotaan lihastaudeiksi eli myopatioiksi. Lihastaudit ovat harvinaisia neurologisia sairauksia, ja niille on ominaista tahdonalaisen lihaksiston etenevä surkastuminen ja heikkeneminen. Yleensä myopatiat etenevät hitaasti eivätkä näin ollen vaikuta elinikään, poikkeuksena kuitenkin esimerkiksi mainittakoon Duchennen lihasdystrofia (DMD) ja amyotrofinen lateraaliskleroosi (ALS). Lihastauti voi ilmetä missä iässä tahansa, niin varhaislapsuudessa kuin aikuisenakin. Useimmat lihastaudit ovat perinnöllisiä, ja samakin diagnoosi

voi vaihdella lievistä toiminnanhäiriöstä vaikeavammaisuuteen. (Lihastuliitto ry 2010.)

Lihasperäisissä lihastaudeissa sairauden syy on itse lihassolussa ja sen toiminnassa. Syy voi olla myös liike- tai ääreishermostojen tai hermolihaskuitoksen toimintahäiriössä, jolloin kyseessä on hermo-lihasperäinen lihastauti eli neuromuskulaarisairaus. Useimpia lihassairauksia ei voida parantaa. Suurimpaan osaan näistä sairauksista ei myöskään ole lääkinnällistä hoitoa, ja vain joihinkin voidaan käyttää kortikosteroidihoitoja. Joskus myös kirurginen hoito voi olla tarpeen, esimerkiksi selän tai raajojen virheasentojen korjaamiseksi. Toimivaksi hoitomuodoksi jää kuitenkin usein kokonaiskuntoutus. Sillä tarkoitetaan fyysisen kuntoutuksen lisäksi kaikkia niitä toimintoja ja terapioita, joilla pyritään tukemaan sairastunutta ja hänen perhettään. Kuntoutuksen tarkoitus on sairauden aiheuttamien vaurioiden ja toiminnan vajavuuden vähentäminen ja ennaltaehkäisyminen ja sitä kautta arkiselviytymisen helpottaminen. (Lihastuliitto ry 2010.)

2.3 Suomen CP-liitto ry, Suomen MS-liitto ry ja Suomen Reumaliitto ry

Suomen CP-liitto on perustettu vuonna 1965, ja se on 20 paikallisyhdistyksen kattojärjestö. Liitto on CP-, MMC- ja hydrokefaliavammaisten tai muiden lapsuudestaan neurologisista syistä liikuntavammaisten lasten, nuorten ja aikuisten sekä heidän omaistensa valtakunnallinen vammais- ja liikuntajärjestö. Liiton tarkoituksena on toimia edellä mainittujen henkilöiden yhdenvertaisten mahdollisuuksien kehittämiseksi yhteiskunnassa. Lisäksi liiton perustavoitteena on suomalaisessa vammaispolitiikassa yleisesti hyväksytty periaate: tasa-arvo ja täysi osallistuminen yhteiskunnassa. Suomen CP-liitolla on viisi arvoa, jotka ovat asiakaslähtöisyys, yhdenvertaisuus, monialainen asiantuntijuus, yhteenkuuluvuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Nämä arvot tukevat vahvasti liiton perustavoitteita. (Suomen CP-liitto ry 2008a.)

CP-liitolla on monia tehtäviä. Se järjestää sopeutumisvalmennuskursseja liikuntarajoitteisten lasten perheille sekä vammaisille nuorille ja aikuisille, julkaisee CP-lehteä ja ylläpitää Internet-sivustoa sekä ohjaa ja neuvoo jäseniään vammaispalveluihin, kuntoutukseen ja muihin yhteiskunnallisiin oikeuksiin liittyen. Edellä mainittujen tehtävien

lisäksi liitto edistää liikuntarajoitteisten ihmisten hyvää elämää eri projektien avulla, kehittää paikallisten CP-yhdistysten järjestämää vertaistoimintaa aluetyön avulla ja tukee jäsentensä harrastus-, virkistys- ja lomatoimintaa. (Suomen CP-liitto ry 2010.)

Liiton nuorisotoiminnan tavoitteena on rohkaista liiton toimintapiiriin kuuluvia alle 29-vuotiaita nuoria osallistumaan ja vaikuttamaan liiton toimintaan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla sekä tukea jo aktiivisia liiton nuoria. CP-liiton nuorista jäsenistä koostuvan toimikunnan pääasiallinen tehtävä on tukea CP-liiton nuorten toimintaa paikallisesti ja alueellisesti. Nuorisotoimikuntalaiset tuovat nuorten ääntä kuuluviin myös valtakunnallisesti toimimalla linkkinä nuorten ja CP-liiton välillä. Lisäksi nuoria kannustetaan ottamaan osaa kansallisiin ja kansainvälisiin nuorisotapahtumiin. (Suomen CP-liitto ry 2010.)

Kirjainyhdistelmä CP on lyhenne englannin kielen sanoista Cerebral Palsy, joka tarkoittaa alkuaan aivohalvausta. Nykyisin CP-vamma määritellään kehittyvien aivojen liikkeistä ja asennoista vastaavien keskuksien ja niiden yhteyksien kertavaurioksi, joka on syntynyt raskauden aikana tai varhaislapsuudessa, alle 3-vuotiaana. CP ei ole yhtenäinen vamma, vaan oireyhtymä, jonka haitta-aste vaihtelee vähäisistä toiminnan häiriöistä monivammaisuuteen. Suomessa syntyy vuosittain noin 130–140 lasta, joilla todetaan CP-vamma. Arviolta kaksi lasta syntyy CP-vammaisena jokaista tuhatta elävänä syntyntä lasta kohden. Maassamme CP-vammaisia on noin 6500. (Suomen CP-liitto ry 2008a.)

Suomen CP-liittoon kuuluvat myös henkilöt, joilla on MMC. MMC on synnynnäinen epämuodostuma. Lyhenne tulee yhdyssanasta meningomyeloseele, joka tavallisesti suomennetaan sanalla selkäydinkohju. Meningomyeloseele tarkoittaa selkäytimen tai joskus vain selkäydinkalvojen pullistumista selkänikamien kaarien välistä. Hoitona käytetään synnytyksen jälkeen tapahtuvaa välitöntä leikkausta. Maassamme syntyy vuosittain noin 20–25 MMC-lasta. MMC:ta potevia henkilöitä on Suomessa noin 1000, ja maailmassa syntyy vuosittain noin 400 000 hermostoputken sulkeutumishäiriöstä kärsivää lasta. (Suomen CP-liitto ry 2008b.)

Myös hydrokefaliasta, joka on aivojen nestekierron häiriö, kärsivät ihmiset kuuluvat Suomen CP-liittoon. Normaalisti aivoja ja selkäydintä ympäröivä selkäydinneste kulkeutuu aivokammioista verenkiertoon. Jos nestekierto aivoista estyy, neste kerääntyy aivokammioihin, jolloin aivokammiot laajenevat ja aivopaine nousee. Tätä tilaa kutsutaan hydrokefaliaksi. Maassamme syntyy vuosittain 60–65 lasta, joilla on aivojen nestekierron häiriö. Hydrokefaliaa esiintyy 85–90 % meningomyelosee-lapsista, ja hoitoimenpiteenä käytetään niin sanottua sunttikatetria, jonka avulla aivo-selkäydinneste johdetaan verenkiertoon. (Suomen CP-liitto ry 2008b.)

Suomen MS-liitto on valtakunnallinen kansanterveys- ja liikuntajärjestö, joka edistää multippliskleroosin eli MS-taudin ja etenevien harvinaisten neurologisten sairauksien hoitoa ja tutkimusta. Liitto koostuu 24 paikallisyhdistyksestä, joissa on noin 10500 jäsentä ja joissa on likimain 1000 alle 35-vuotiasta jäsentä. MS-liitto toimii sairastavien ja heidän omaistensa edunvalvojana. Järjestön tehtävänä on saavuttaa sairastaville ja heidän läheisilleen niin hyvä elämänlaatu kuin mahdollista. Tärkeää on myös yhteiskunnallinen ja hoidollinen tasa-arvo. Tavoitteeseen pääsemiseksi järjestö tuottaa erilaisia palveluita, kuten järjestää kuntoutusta ja ylläpitää neuvontapalveluja. Lisäksi on syytä todeta, että liitolla on myös nuorisotoimintaa, joka on tarkoitettu alle 35-vuotiaille. Nuorisotoiminnan tavoitteena on nuorten sairastavien tukeminen sairauteen ja siihen liittyvien asioiden tietoisuuden lisääminen nuorten keskuudessa. (Arminen & Jokitalo 2005, 8; Suomen MS-liitto ry 2010.)

Maassamme on noin 7000 multippliskleroosia eli MS-tautia sairastavaa ihmistä. Multippliskleroosi ilmenee useimmiten 20 ja 40 ikävuoden aikana. Näin ollen MS-tauti on työikäisten sairaus, ja se on naisilla hieman yleisempi kuin miehillä. MS voi edetä nopeasti ja vaikeuttaa liikkumista, mutta yhtä hyvin se voi jäädä täysin oireettomaksi koko loppuelämän ajaksi. (Suomen MS-liitto ry 2008.)

Nykykäsityksen mukaan valkosolujen osuus on MS-taudissa keskeinen. Normaalisti valkosolujen tehtävä on etsiä ja tuhota kaikki elimistöön kuulumaton. MS-taudissa osa valkosoluista on tunnistavinaan hermoaivossa eli myeliinissä rakenteita, jotka ovat omalle keholle vieraita. Seurauksena on hermoaivon tuhoutuminen kaikkialla, missä se on valkosolujen ulottuvissa. MS-oireet voidaan suurelta osin valkosolujen ohella selittää

hermovaipan rikkoutumisella. Laaja ja täydellinen myeliinikato aiheuttaa pysyviä oireita, koska hermoa ravitsevat solut eivät juuri kykene korvaamaan tuhoutunutta myeliiniä uudella. (Suomen MS-liitto ry 2010.)

Reumaliitto on perustettu vuonna 1947. Se tekee työtä reumasairaiden ja muiden tuki- ja liikuntaelinsairaiden asiassa. Reumaliiton piiriin kuuluvat muun muassa seuraavat sairaudet: kihti, lastenreuma, nivelten ylliliikkuvuus, nivelreuma, osteoporoosi, lihasreuma, sidekudoksien perinnölliset taudit ja selkärankareuma. Liitto on kansanterveys-, vammais- ja liikuntajärjestö. Liitto valvoo reumaa sairastavien ja tuki- ja liikuntaelinsairaiden oikeuksia, tukee jäsenyhdistystensä työtä sekä vahvistaa sairastuneiden sosiaalista tukiverkkoa. Järjestöllä on kiinteät kotimaiset ja kansainväliset yhteistyösuhteet. (Suomen Reumaliitto ry 2008.)

Reumaliiton toimintaa ohjaavat seuraavat arvot: oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus ja inhimillisyys. Se haluaa kehittää ja vahvistaa erilaisten ihmisten arjen olosuhteita terveyttä edistäviksi yhteistyössä jäsenyhteisöjensä ja muiden toimijoiden kanssa. Liiton järjestötoiminta on vaikuttamis- ja kansalaistoimintaa. Jäsenyhdistyksilleen se tarjoaa neuvonta-, koulutus- ja jäsenpalveluja sekä kehittää yhdessä yhdistystensä kanssa vertais-toimintaa paikallisella tasolla. Liitolla on myös nuorisotoimintaa. Sieltä saa tietoa niin Kelan etuuksista, kuntoutuksesta, opinnoista kuin työelämästä. (Suomen Reumaliitto ry 2010a; Suomen Reumaliitto ry 2010b.)

Reumasairaudet voidaan jakaa tulehduksellisiin ja ei-tulehduksellisiin reumasairauksiin. Tulehduksellisten reumasairauksien kirjo on laaja. Näihin kuuluvat tulehdukselliset nivel- ja selkäsairaudet sekä myös harvinaisemmat, taudinkuvaltaan monimuotoiset systeemiset reumasairaudet. Ei-tulehdukselliset sairaudet kuten nivelrikko ja selän degeneratiiviset sairaudet ovat yleisiä. Myös muihin sairauksiin, esimerkiksi kilpirauhasen toimintahäiriöihin, voi liittyä tuki- ja liikuntaelinoireita. (Suomen Reumaliitto ry 2010a.)

3 JÄRJESTÖTYÖ JA KANSALAISTOIMINTA

Seitissä ja sen jäsenjärjestöissä tehdään järjestötyötä. Järjestötyöllä, joka voidaan käsitellä myös kolmantena sektorina, on omia ominaisuuksiaan verrattuna ensimmäiseen eli julkiseen ja toiseen eli yksityiseen sektoriin. Lisäksi kansalaistoiminta on merkittävä osa järjestötyötä. Järjestöissä työskentelee tietysti palkattua henkilökuntaa, mutta mukana on myös paljon vapaaehtoisia työntekijöitä, jotka antavat suuren panoksen järjestön toimintaan. Kansalaistoiminta koskee nimenomaan näitä vapaaehtoisesti järjestöissä toimivia henkilöitä, kuten myös seittiläisiä.

3.1 Järjestöjen ominaispiirteitä ja tehtäviä

Martti Siisiäisen (1996, 13) mukaan yhdistys tai järjestö on määritelmällisesti ihmisten yhteenliittymä, joka toteuttaa tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä. Aaro Harju (2003, 43) taas määrittelee järjestön vähän tarkemmin. Hänen mukaansa järjestö on rekisteröity tai rekisteröimätön yhdistys, joka toimii tietyn, päätetyn tarkoituksen hyväksi paikallisesti, alueellisesti ja/tai valtakunnallisesti, jolla on hyväksytyt säännöt tai ainakin toimintanormit ja jolla on toimintaorganisaatio ja sovittu taloudenhoito.

Toiminnan voittoa tavoittelematon luonne on ollut hyvin korostunut suomalaisessa järjestötoiminnassa. Se on arvolähtökohta, josta on pidetty tiukasti kiinni, vaikka tulosajattelu onkin lisääntynyt myös järjestöissä ja näin ollen osa järjestöistä tekee taloudellista tulosta. Kun puhutaan järjestökentän kokonaisuudesta, elää non profit -ajattelu kuitenkin edelleen sitkeästi järjestöjen kaikessa toiminnassa. Aaro Harjun (2003, 44) mukaan voittoa tavoittelematon luonne tulee olemaan jatkossakin leimaa-antava piirre suomalaisessa järjestötoiminnassa, koska se kuuluu toiminnan peruslähtökohtiin. (Harju 2003, 43—44.)

Voittoa tavoittelemattoman luonteen vuoksi suomalaisia järjestöjä kutsutaan usein yleishyödyllisiksi yhteisöiksi. Tällä kuvataan toiminnan perimmäistä tarkoitusta eli järjestöjen pyrkimystä toimia eri tavoin yleiseksi ja yhteiseksi hyväksi. Yleishyödyllisyy-

den ansiosta järjestöt ovat saaneet Suomessa erityisaseman muun muassa verokohtelussa, työllistämistuissa ja julkisessa avustamisessa. Yleishyödyllisyys on antanut kansalaistoiminnalle yleistä hyväksyntää ja mahdollisuuden monen sellaisen asian käynnistämiseen, jota voittoa tavoitteleva sektori ei olisi pystynyt aloittamaan. (Harju 2003, 44—45).

Riitta Poteri (1998, 42) listaa järjestöille kolme päätehtävää: Ensimmäisenä tehtävänä voidaan pitää suorittajan tehtävää, jolloin järjestöt tuottavat palveluita johonkin tiettyyn kohderyhmään kuuluville henkilöille, mutta myös toisille järjestöille tai yhteisöille. Järjestöjen toiminnalla palvellaan muiden yhteisöjen toimintaa järjestämällä koulutusta, toimimalla valtakunnallisen tason edunvalvojana ja yhteistyöverkoston luojana. Toisena tehtävänä pidettäkään arvojen kantamistehtävää, jolloin konkreettisen tehtävän lisäksi yhdistysten toiminnan perusmotiivina pidetään erilaisia arvoja ja tavoitteita, kuten heikompiosaisten kansalaisryhmien puolen pitämistä. Kolmantena tehtävänä tulee toimiminen edustajana, jolloin tavallisesti sosiaali- ja terveystieteiden järjestöt mielletään eri kansalaisryhmien edustajina. Oma jäsenistö on monelle järjestölle toiminnan peruslähtökohta. Edustajuus koskettaa elämän kaikkia tasoja arkielämästä ja yksilön hyvinvoinnista ryhmän yhteiskunnalliseen asemaan ja etuuksiin. (Poteri 1998, 42–45.)

Järjestöt ja yhdistykset, kuten Seittikin, artikuloivat ihmisten yhteisiä kokemuksia, identiteettejä, elämäntapoja ja intressejä yksityistä kenttää laajemmalle areenalle. Vähemmistöryhmille järjestöt ja yhdistykset ovat väline tuoda julki identiteettejä ja intressejä laajempiin yhteiskunnallisiin yhteyksiin. Järjestöt viestivät erilaisuuden olemassaolosta ja pyrkivät saavuttamaan ymmärrystä tälle erilaisuudelle yhteiskunnassa. Ne kertovat jäsentensä ja edustamiensa ryhmien erityispiirteistä ja tarpeista ja pyrkivät saamaan nämä piirteet otetuiksi huomioon silloin, kun yhteiskunnallista eriarvoisuutta luokitellaan, arvotetaan, vakiinnutetaan tai pyritään poistamaan. Järjestäytynyt, lailla säädelty ja sen turvaama kansalaisyhteiskunta voi kyetä muuttamaan eriarvoisuudet lain mukaisiksi neuvotteluiksi ja viime kädessä hallinnan uudistuksiksi. (Ilonen 2009, 9; Pihkala 2008; Poteri 1998, 19.)

Hyvänä esimerkkinä erilaisuuden olemassaolon viestimisestä voidaan pitää myös Seitin toimintaa. Seitin toimintaa tapahtumineen järjestetään yleisesti ottaen julkisissa tiloissa,

kuten hotelleissa. Tällöin viestitään ihmisille, että kyllä liikuntavammaisetkin henkilöt käyvät siellä, missä muutkin henkilöt ja liikkuvat ihmisten ilmoilla. Jo pelkästään se, että vammaisia henkilöitä liikkuu yleisissä paikoissa, voi avata ihmisten mieltä näkemään erilaisuutta.

Kuva 2. Seittiläisiä viettämässä pikkujouluja Hotelli Vantaalla marraskuussa 2008.

Hyväntekeväisyyden ja vapaan huoltotyön ilmapiirin toimintamuodoista on tullut itseltään selvä osa yhteiskunnallisia palveluja ja järjestöjen työ on muuttunut yhteiskunnan palveluja täydentäväksi (Poteri 1998, 40). Lisäksi Aila-Leena Matthiesin (1996, 11—12) mukaan kolmannen sektorin potentiaalit ovat olennainen osa hyvinvoinnin sekatalouden (welfare mix) toteuttamista. Käytännössä sekatalouden ohjelma pyrkii lisäämään kansalaisjärjestöjen, omaisten, vapaaehtoistyön, säätiöiden, kirkkojen ja yksityisten yrittäjien panosta sellaisten palvelujen tuottamisessa, joista tähän asti on vastannut julkinen sektori. Hyvinvoinnin sekataloutta analysoitaessa on kuitenkin muistettava eri sektoreiden riippuvuussuhteiden monimutkaisuus. Mikään sektori ei riitä yksinään tulevaisuuden ratkaisuksi, eikä sektoreiden keskinäinen vastuunsiirtely lisää voimavaroja. Tavoitteena on hyödyntää ja yhdistää kaikkia. (Matthies 1996, 11–12.)

Kolmas sektori on vanha, mutta myös uusi mahdollisuus. Vaikka ihmiset Suomessa kohdistavat myös valtioon ja kuntiin suuria odotuksia yhteisvastuullisuuden ylläpitämisessä, ovat yhdistykset ja muut järjestäytyneen kansalaistoiminnan muodot tärkeitä. Niiden merkitys kasvaa tulevaisuudessa. Mitä paremmin kansalaisyhteiskunta toimii, sitä vähemmällä valtiollisilla järjestelyillä tullaan toimeen. Siksi valtionkin intressissä on tukea vapaaehtoisuutta, kansalaisjärjestötoiminnan ylläpitämistä ja kehittämistä. (Rönöberg 1998, 19.)

Vapaaehtoisuuteen toimintansa perustavat järjestöt eivät kuitenkaan voi taata kaikkia kansalaisia kattavia palveluja ja sosiaalista turvaa. Järjestötoimintaan valikoituvat siitä kiinnostuneet ihmiset. Järjestötoiminta edellyttää aktiivisia kansalaisia, eikä tämä aktiivisuus ei jakaudu samalla tavoin maan eri osiin ja eri väestöryhmiin. Se on myönteisessä mielessä itsekästä, koska ihmiset haluavat pitää huolta omista ja toisten samoista tavoitteista kiinnostuneiden ihmisten asioista. Vapaaehtoistoiminta ja järjestötoiminta eivät tulevaisuudessakaan riitä koko yhteiskunnan yhteisvastuun kantamiseen, mutta sen merkitys yhteisvastuun kantamisessa on suuri. (Rönöberg 1998, 20.)

Seitti on yleishyödyllinen yhteisö, koska sen tarkoituksena ei ole kerätä rahallista hyötyä, vaan toimia liikuntavammaisten nuorten aikuisten hyväksi. Voittoa tavoittelemattoman luonteen lisäksi Seitin periaatteisiin kuuluu liikuntavammaisten nuorten aikuisten innostaminen ja osallistaminen yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi. Näistä periaatteista ja niiden onnistuneesta saavuttamisesta Seitti saa havaintojeni ja kokemusteni mukaan suuren rahattoman mutta muuten tärkeän voiton.

Riitta Poterin (1998, 42—45) listaamat järjestöjen tehtävät pätevät myös Seittiin. Suorittajan tehtävässä Seitti tarjoaa liikuntavammaisille nuorille aikuisille mahdollisuuksia toteuttaa omia haaveitaan, ja se myös tekee yhteistyötä muiden järjestöjen ja yhteisöjen kanssa, kuten kerron luvussa 2.1 Nuorisoyhteistyö Seitti. Toinenkin tehtävä näkyy Seitin toiminnassa, koska sen arvoihin ja tavoitteisiin kuuluu vahvasti heikompiosaisen kansalaisryhmien, siis liikuntavammaisten nuorten aikuisten, puolen pitäminen. Myös Riitta Poterin (1998, 42—45) kolmantena mainitsema tehtävä eli oman jäsenistön edustajana toimiminen sopii hyvin Seittiin.

3.2 Kansalaistoimintaan osallistuvien motiiveja ja rooleja

Kansalaistoiminta perustuu siihen, että ihmisellä on halua osallistua ja toimia. Se nojautuu perimmältään ihmisten intoon ja sisäiseen haluun toimia. Ihmisten motiivit lähteä mukaan kansalaistoimintaan vaihtelevat paljon. Jokaisella ihmisellä on erilainen syy, miksi hän haluaa antaa oman panoksensa kansalaistoiminnan kautta yhteiseksi hyväksi. (Harju 2003, 39–40.)

Eräs motivaation lähteistä on kiinnostus jotakin asiaa kohtaan ja tämän kiinnostavan asian harrastaminen. Toiminnan innoittajina ovat myös halu auttaa kanssaihmissiä, tehdä hyviä tekoja sekä asettaa ja saavuttaa itselle tärkeitä päämääriä, kuten jonkin merkityksellisen asian eteenpäin vieminen. Yhtenä motivoivana asiana pidetään uusien ihmissuhteiden luomista ja niiden kautta yksinäisyyden poistamista, samoin kuin osallistumisen ja mukana olemisen tunnetta. Vastapaino tavanomaiselle arjelle ja elämään saatava vaihtelu erilaisine kokemuksineen eivät ole väheksyttäviä perusteita nekään. (Harju 2003, 40–41.)

Suomalaiselle on tärkeää, että hän voi olla kansalaistoiminnassa mukana juuri sillä tiedotaidolla, joka hänellä on. Lisäksi maamme kansalainen arvostaa sitä, että hän voi olla mukana omilla ehdoillaan ja juuri niin paljon kuin jaksaa, ehtii ja haluaa. Rajoitteet ja vaateet alkavat hiertää nopeasti ja sammuttavat innostusta toimia aktiivisesti yhteiseksi hyväksi. Siksi kansalaistoiminnan perustana pitää aina olla ihmisten aito vapaaehtoisuus. Lisäksi tarvitaan luontainen halu ja motivaatio olla mukana. (Moilanen 2001, 15.)

Innostus syntyy yleensä helpommin kuin se pysyy yllä. Suureksi haasteeksi koetaankin usein se, millä tavalla kansalaistoiminnassa ylläpidetään mukana olevien halu toimia pitkäjänteisesti ja tuloksellisesti. Vastauksena on ennen kaikkea mieluinen, tavoitteellinen, palkitseva ja koko ajan uudistuva toiminta, joka tarjoaa sekä elämyksiä että haasteita. Myöskään työelämän peruseriaatteita ei sovi unohtaa innostuksen ylläpitämisessä. Näiden periaatteiden mukaan kansalaistoiminnassa tarvitaan hyvää toiminnan suunnittelua ja organisointia eli johtamista, mahdollisuutta oppia uusia asioita siis koulutusta,

kiittämistä ja kannustamista eli palkitsemista ja riittävästi miellyttävää yhdessäoloa eli iloa. (Harju 2003, 41–43.)

Kansalaistoiminnan olemukseen kuuluu, että ihmiset ovat sitoutuneet eriasteisesti toimintaan. Toimintaan sitoutumisen tarkastelussa voidaan käyttää luokitusta sosiaalisiin maailmoihin osallistujien tyyppien mukaan. Tällaisessa luokituksessa on neljä eri roolitasa. Alimmalla eli ykköstasolla ovat muukalaiset, jotka seurailevat tapahtumia taustaroleissa, ja kakkostasolla ovat turistit, jotka vierailevat tapahtumissa aika ajoin ja voivat tehdä pieniä töitä. Toiseksi ylimmällä tasolla ovat säännöllisesti osallistuvat eli regulaarit, jotka ovat sitoutuneet säännölliseen toimintaan, ja neljännellä eli ylimmällä tasolla ovat toiminnassa olevat sisäpuoliset eli insaiderit, jotka luovat toimintaa ja heidän varassaan toiminta pitkälti pyörii. (Koski 2000, 44.)

Kansalaistoiminnassa on aina mukana kaikkia edellä luokiteltuja henkilöitä. Yksi ihminen voi olla myös erilaisessa roolissa järjestöelämänsä eri vaiheissa. Yleensä ihminen aloittaa kansalaistoiminnan tulemalla mukaan jonkin ryhmän tai yhdistyksen toimintaan. Muukalaisesta tulee insaideri, kun ihminen sisäistää toiminnan, sitoutuu siihen entistä enemmän ja saa muiden jäsenten tai toimijoiden luottamusta, jota päättäjäksi valitseminen aina edellyttää. Insaiderivaiheen jälkeen monet palaavat regulaareiksi tai turisteiksi riippuen ihmisen elämäntilanteesta tai toiminnan kiinnostavuudesta. (Harju 2003, 46–47.)

Kansalaistoimintaan, kuten Seitin toimintaan, osallistumisen motiivit vaihtelevat paljon eri ihmisillä. Esimerkiksi ihmissuhteet ovat merkityksellisiä osallistumisen kannalta, koska niiden avulla voi poistaa yksinäisyyden tunnetta. Ihmissuhteiden kautta tulee lisäksi autettua muita ja vaihdettua ajatuksia muiden seittiläisten kanssa. Seitissä voi myös saavuttaa itselle tärkeitä päämääriä, kuten vaikuttaa vammaisten ihmisten oikeuksiin. Nuoret liikuntavammaiset aikuiset saavat Seitissä osallistumisen tunnetta, vastapainoa ja vaihtelua tavanomaiselle arjelle.

Lisäksi Merja Moilanen (2001, 15) pitää tärkeänä, että ihmiset voivat olla toiminnassa mukana juuri itselleen sopivasti. Tämä näkyy mielestäni Seitissä, koska ihmiset uskaltauvat kertoa suoraan, jos heille ei esimerkiksi jokin ajankohta sovi. Kansalaistoimintaan

osallistuvien roolitkin ovat tunnistettavissa Seitissä, samoin kuin roolien vaihtelu elämäntilanteiden mukaan. Alussa tullaan tarkastelemaan toimintaa, sitten siihen jäädään ikään kuin koukkuun ja ruvetaan toimimaan entistä enemmän. Kun on paljon saanut tehdä, kokea, suunnitella ja toteuttaa, useimmiten halutaan vetäytyä hiukan taaksepäin ja antaa tilaa muille päästä tekemään ja kokemaan samoja asioita kuin itsekin. Kuitenkin ollaan taustalla mukana koko ajan, ja myöhemmin palataan takaisin kunnolla toimimaan.

4 YHTEISÖT, YHTEISÖLLISYYS JA SOSIAALINEN PÄÄOMA

Kansalaistoiminnan myötä ihmiset saavat kokemuksia yhteisöistä ja yhteisöllisyydestä. Seitin vahvuuksiin kuuluukin tiivis yhteisö-käsite ja toimijoiden keskinäinen yhteisöllisyys. Nämä vahvuudet tulevat hyvin esille havaintojeni, kokemusteni ja seittiläisille esitetyn kyselyn vastausten kautta. Esimerkkinä näistä vastauksista mainittakoon luvun 8.3 Vastaajien tietokanavat Seitistä ja kiinnipitävät asiat Seitissä, taulukko 10 Mitkä asiat pitävät vastaajan kiinni Seitissä? Kyseisessä taulukossa tulee hyvin ilmi yhteisön ja yhteisöllisyyden merkitys seittiläisille, koska kaverit ja ystävät -luokka sai paljon vastauksia. Myös toisten nuorten hyvää seuraa, yhteishenkeä ja tunnelmaa arvostetaan.

Sosiaalinen pääomakin nivoutuu merkittäväällä tavalla niin kansalaistoimintaan kuin yhteisöihin. Seitissä sosiaalinen pääoma nousee hyvin vahvasti esille, minkä näkee vastauksista, kuten jo aiemmin mainitsemastani taulukosta 10. Havaintojeni ja kokemusteni pohjalta voin sanoa, että ihmisten välistä vuorovaikutusta ja sosiaalisia suhteita pidetään todella tärkeinä. Seitissä pyritäänkin painottamaan ihmissuhteiden merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta.

4.1 Kadonnut yhteisöllisyys ja yhteisön määrittelyä

Yhteiskuntaamme on kritisoitu yhteisöjen ja yhteisöllisyyden katoamisesta. Ihmiset ovat muuttuneet itsekeskeisimmiksi ja läheisistä välittäminen on vähentynyt. (Paunonen 2010, 29–31.) Nykyisin ihmiset korostavat yksilöllisyyttään ja valitsevat itse yhteisönsä, johon haluavat kuulua. Maija-Riitta Ollila (2008, 23–24) onkin osuvasti todennut, että nykyihminen on yhteisöjä, laumoja, shoppaava asiakas. Yhteisömarkkinoilla täytyy näin ollen osata kilpailla menestyksellisesti näistä shoppaavista asiakkaista, joista tulee menestyksekkään yhteisön jäseniä (Kylmäkoski 2010, 9).

John Bruhn (2005, 29) on samoilla linjoilla yhteisön ja yhteisöllisyyden katoamisen suhteen. Hänen mukaansa yhteisö on nimittäin jotakin luonnollista, jota perinne on ylläpitänyt. Kun yhteiskunta alkaa modernisoitua, tämä luonnollisuus katoaa ja tilalle astuu

suunnitelmallinen ja sopimuksellinen yhteiskunta, jota on jatkuvasti ylläpidettävä ja uudistettava. Yhteisö on siis toisin sanoen perinteisyyttä eli traditionaalisuutta ja yhteiskunta muutosta.

Itse en kuitenkaan ole sitä mieltä, että yhteisöllisyys ja yhteisöt ovat nykyaikanamme kadonneet, ainakaan tyystin. Nimittäin tarkasteltaessa Seittiä, sen toimintaa ja sen sisältämää yhteisöllisyyttä voi olla vakuuttunut, että yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä on edelleen olemassa.

Yhteisö, kuten Seitti, voidaan määritellä sellaisten henkilöiden muodostamaksi kokonaisuudeksi, joilla on jotain yhteistä. Näitä yhteisiä ominaisuuksia voidaan luetella paljon, kuten etnisyys ja sukupuoli. Seitin tapauksessa yhteisiä ominaisuuksia ovat muun muassa osallistujien ikä ja fyysinen vamma. (Young 2007, 195.) Yhteisön määrittelyssä on syytä huomioida myös, kokevatko yhteisön jäsenet keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteenkuuluvuuden tunne on näet merkittävä perusta nykypäivän yhteisökäsitettä analysoitaessa. (Hyypä 2002, 25–26; Nivala 2008, 50–51.)

Yhteisön voidaan nähdä myös käsittävän erilaisia positiivisia merkityksiä, joita ovat muun muassa harmonia, yhteistyö, yhteisyyden tunne ja altruistinen välittäminen muista. Yhdessäolo, yhteisyys ja ihmisten keskinäinen vuorovaikutus eli yhteisöllisyyden kokemukset ovat oleellisia yhteisö-käsitteen tarkastelussa. Omien havaintojeni ja kokemusteni pohjalta voin todeta, että Seitille ovat ominaisia nämä positiiviset merkitykset ja myös yhteisöllisyyden kokemukset ovat vahvasti sidoksissa Seitin toimintaan. (Saastamoinen 2009, 35–36.)

Kuva 3. Seittiläisiä Kaarinassa viettämässä kesää 2008.

Seitissä panostetaan jatkuvasti erilaisuuden kohtaamiseen ja ennen kaikkea erilaisuuden hyväksymiseen, jotka Taina Karman (2010, 21) näkee yhteisöllisyyden perustaksi. Hänen mukaansa perinteisyys ja säännöllinen toistuvuus ovat ominaisia yhteisöllisyydelle. Näissäkin asioissa voidaan todeta, että Seitissä on mukana vahva perinteisyys ja säännöllisyys. Perinteisinä toimintatapoina mainittakoon keväisin järjestettävä nuorisotoimikuntien seminaari ja valtakunnalliset pikkujoulut. Säännöllisyys puolestaan näkyy parhaiten Seitin oman nuorisotoimikunnan vuosittaisissa kokouksissa, joita on neljä tai viisi.

Yhteisöllisyys on myös aineetonta pääomaa, mutta se voi muuttua myös aineelliseksi pääomaksi positiivisten vaikutusten ansiosta terveyden, hyvinvoinnin, oppimisen ja tuoksellisuuden lisääntyessä. Tähän tarvitaan aitoa kohtaamista, vuorovaikutusta ja yhteisössä kaikkien osallistumista. Seitissä voidaan selvästi todeta positiiviset vaikutukset ihmisten hyvinvoinnin kannalta, koska aitoa kohtaamista ja vuorovaikutusta tapahtuu jos ei aina kasvotusten, niin ainakin sähköisen median kautta. (Karman 2010, 21.)

Intensiivinen ja jatkuva vuorovaikutus, solidaarisuuden tunne ja emotionaalisuus korostuvat uudella tavalla myöhäismodernin ajan yhteisöjen määrittelyssä. Graham Day

(2006, 212–228) antaa tästä konkreettisen esimerkin, nimittäin virtuaalisuuden. Ihmiset voivat tuntea vahvaa yhteenkuuluvuuden ja solidaarisuuden tunnetta sellaisia ihmisiä kohtaan, joiden fyysistä paikkaa he eivät varsinaisesti tiedä ja joiden kanssa he jakavat vuorovaikutuksessa ilonsa ja surunsa Internetin verkkoyhteisöissä. Toisaalta virtuaalisuus voi tukeakin paikallista ja kasvotusten tapahtuvaa vuorovaikutusta. Se myös mahdollistaa globaalin yhteisöllisyyden muodostumisen. (Young 2007, 195.) Myös Seitin toimintaa tapahtuu virtuaalimaailmassa nykyään runsaasti, koska sähköpostin avulla käydään toisinaan kovaakin ajatustenvaihtoa. Sähköpostin ohella Seitissä käytetään eri sosiaalisia medioita, kuten Facebookia ja Twitteriä.

Leena Kurjen (2000, 130) mukaan aidoksi yhteisöksi kutsutaan sellaista sosiaalisen suhteen muotoa, jonka välityksellä sosiaalista toimintaa ohjaavat yhteiset mielenkiinnon kohteet ja arvot, aivan kuten Seitissäkin. Yhteisön rakentumisen pohjalle on hyvä rakentaa ensin syvä elämisen ja jakamisen muoto, dialogisuus ja avoimuus. Marjo Laukkasen ja Virpi Vaattovaaran (2009, 205) mukaan yhteisön reunaehdoiksi luetaan lisäksi ihmisten sitoutuminen ja pysyvyys yhteisön toimintaan sekä vastavuoroisuus kaikkien yhteisön toimijoiden kesken.

4.2 Yhteisöön kuulumisesta ja yhteishenki

Yhteisöön kuuluminen on kaksisuuntaista. Kaksisuuntainen vaikuttaminen on yksi keskeisiä yhteisötunteen perusteita. Yhteisön yhtenäisyys perustuu yksilön eli ryhmän jäsenen ja ryhmän väliseen vuorovaikutukseen. Toimiessaan yhteisöissä jäsenet integroituvat ihmisyhteisöihin, tyydyttävät inhimillisiä tarpeitaan ja käyttäytyvät suotuisasti. Yhteisöissä ihmiset kohtaavat toisensa paljaampina kuin arkisessa kanssakäymisessä, mistä seuraa ryhmäterapian tuloksista tuttu omien heikkouksien ja vahvuuksien tiedostaminen, kun niitä joutuu peilaamaan yhteisön muiden jäsenten ominaisuuksiin. (Hyypä 2002, 26.) Seitissä on mielestäni hyvin voimakas yhtenäisyys yksilön ja ryhmän välillä. Ihmiset uskaltavat olla vapaasti keskenään, tiedostavat vahvuutensa eivätkä häpeä heikkouksiaan.

Yksilöt voivat kuulua monenlaisiin yhteisöihin erilaisten siteiden kautta. Jotta omaa identiteettiään rakentava ihminen voisi saada kiintopisteitä elämäänsä, on yhteisöihin kuulumisen hyvin tärkeää jopa niiden mahdollisesta turvattomuudesta ja siteiden heikoudesta huolimatta. (Hautamäki 2005, 50.) Seittiläisiäkin kannustetaan etsimään erilaisia yhteisöjä, joihin he voisivat liittyä. Muun muassa Suomen Punainen Risti on yksi tällainen varteenotettava yhteisö, johon muutamat seittiläiset ovat liittyneet. Yhteisö antaa parhaimmillaan mahdollisuuden ymmärtää itsensä samanlaisena erilaisten yhteisön toimijoiden kanssa. Koettua samanlaisuutta, yhteisöllisyyttä ja identiteettiä voidaan pitää saman asian eri puolina. (Tuomi 2005, 159–160; Matikainen 2008, 29.)

Yhteishengen tunne on tärkeä yhteisön ominaisuus. Yhteishenki perustuu yhteiseen historiaan, joka tässä kohdassa tarkoittaa yhteistä kulttuuritaustaa ja tietoisuutta yhteisistä kokemuksista. Johon on mahtunut epäonnistumisia ja onnistumisia. Yhteishengen voimaistia Seitistä ja seittiläisistä erilaisten tapahtumien yhteydessä. Jäsenillä on yhteistä historiaa taustalla, joka lisää yhteenkuuluvuutta ja yhteishenkeä. Seitin ohella hyvänä esimerkkinä mainittakoon suomalaisille tutun niin sanotun talvisodan hengen, jonka voima yhdisti poliittiset liikkeet laidasta laitaan ja yhtenäisti koko kansan. Vaikka talvisota ei sinänsä ollut myönteinen kokemus, se vahvisti yhteenkuuluvuutta, kuten myönteinen yhteinen kokemus aina tekee vuosikymmeniä jatkuneiden havainnointien mukaan. Mitä voimakkaammin yhteinen kokemus vaikuttaa yhteisön jäseniin, sitä voimakkaammin yhteenkuuluvuutta koetaan. (Hyypä 2002, 27–28.)

4.3 Sosiaalisen pääoman määrittelyä

Yksilön tietoja ja taitoja eli inhimillistä pääomaa ja yhteisön ominaisuuksia eli sosiaalista pääomaa pidetään menestyksen ja hyvinvoinnin tärkeimpinä tekijöinä. Luotettavat ja vakaat suhteet tuottavat tehokkuutta. Kansalaisten luottamus, osallistuminen ja vuorovaikutus luovat taloudellista menestystä ja hyvinvointia. Verkostoiltaan hyvä ihminen hyvin verkottuneessa yhteisössä on tuottavampi kuin verkostoiltaan heikko köyhien verkostojen yhteisössä. (Putnam 1995; Harju 2003, 65.)

James Colemanin (1988) mukaan sosiaalisen pääoman tarkastelu voidaan aloittaa perheen sisäisestä sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ja edetä siitä perheen eri jäsenten suhteisiin ympäröivään yhteiskuntaan. Sosiaalisella pääomalla voidaan viitata sosiaalisen ympäristön ja sosiaalisten suhteiden tiettyihin ominaisuuksiin, kuten sosiaalisiin verkostoihin, normeihin ja luottamukseen. Nämä ominaisuudet puolestaan edistävät yhteisön jäsenten välistä sosiaalista vuorovaikutusta ja toimintojen yhteensovittamista. Sosiaalisen vuorovaikutuksen ja toimintojen yhteensovittamisen myötä sosiaalinen pääoma tehostaa yksilöiden tavoitteiden toteutumista ja yhteisön hyvinvointia. (Coleman 1998; Ruuskanen 2002, 5–6; Jurvansuu 2002, 143.)

Ihmisen omaama tieto ja tietämys eivät ole niin tärkeitä sosiaalisen pääoman kannalta vaan pikemminkin se, keitä hän tuntee ja millaisia suhteita hänellä on. Elämässä eteneminen tapahtuu nimittäin pitkälti ihmisen itse rakentamien yhteyksien avulla. Perhe ja ystävät ovat tärkeitä yksilön voimavaroja, mutta ajatellen sosiaalisen pääoman lisääntymistä on hyvä kuulua erilaisiin yhteisöihin. Niissä monipuoliset sosiaaliset verkostot ja yhteydet erilaisiin tahoihin tukevat ja turvaavat toimintaa. (Hellsten 1998, 29; Kajanoja & Simpura 2000, 27.)

Seitin kautta on mahdollista rakentaa uusia yhteyksiä niin seittiläisiin kuin muihinkin tahoihin ja niiden toimijoihin. Näin myös jäsenten sosiaalinen pääoma vuorovaikutukseen karttuu ja kehittyy. Seitin avulla nimittäin nuorten aikuisten itsetunto ja itsevarmuus lisääntyy. Näiden vahvistuessa on sitten helpompi solmia hyvin monia ja erilaisia suhteita. Ystävyysuhteet ovat yleisimpiä seittiläisillä, eikä sovi unohtaa seurustelusuhteitakaan. Seurustelusta on jopa edetty avoliittoon ja avioliittoonkin asti.

Sosiaalinen pääoma voidaan nähdä myös tuottavana eli se tekee mahdolliseksi saavuttaa päämääriä, joita ilman sitä ei voitaisi saavuttaa. Se helpottaa intressien koordinoitua ja yhteistyön tekemistä keskinäiseksi hyödyksi. Tuottavuuteen tarvitaan lisäksi ihmisten kykyä liittyä yhteen toisten kanssa ja kykyä työskennellä yhdessä yhteisten päämäärien hyväksi erilaisissa ryhmissä. Tällöin yksilön on ensiksikin koettava yhteisössä vallitsevat arvot ja normit omikseen, ja toisekseen alistettava omat yksilölliset intressinsä laajempien ryhmien intresseille. (Fukuyama 1995, 10, 23–31; Hellsten 1998, 29–30.)

4.4 Sosiaalinen pääoma ja luottamus

Sosiaalisen pääoman olennaisin osa on luottamus, joka on myös sosiaalisten verkostojen toiminnan edellytys. Ilman jäsenten riittävää keskinäistä luottamusta sosiaaliset verkostot joutuvat sekasortoiseen tilaan tai hajoavat. Yhtä tärkeää on luottamus erilaisiin instituutioihin. Muistettava toki on, että on olemassa myös sellaisia sosiaalisia ryhmiä ja verkostoja, esimerkiksi rikollisjengit, mafia ja uskonnolliset yhteisöt, jotka eivät vahvista sosiaalista pääomaa. Niissä on kysymys pakotetusta, hyvin kontrolloidusta luottamuksesta ja yhdenmukaisuuden painetta. (Riihinen 2001, 17; Harju 2003, 62; Putnam 1995.)

Luottamus voidaan jakaa kahteen päätyyppiin: erityiseen ja yleistettyyn. Olavi Riihisen (2001, 17) mukaan puhumme erityisestä luottamuksesta, kun luotamme niihin henkilöihin, jotka ovat eniten kaltaisiamme ja jotka tunnemme hyvin. Seitissä on havaittavissa tällaista erityistä luottamusta, koska ihmiset ovat keskenään suuressa määrin kaltaisiaan ja tuntevat toisensa hyvin. Yleistetty luottamus puolestaan kohdistuu myös tuntemattomiin ihmisiin. Sen nojalla uskallamme ottaa enemmän riskejä kuin erityisessä luottamuksessa.

Luottamuksen rinnalla luottamuksenarvoisuus on sosiaalisen pääoman kannalta merkittävässä asemassa. Se koostuu kahdesta elementistä, jotka ovat kyky sitoutua yhteisiin tavoitteisiin ja vastavuoroisuus sääteleviä normeja kohtaan. Näiden elementtien mukaisesti on karkeasti jaotellen neljänlaisia yhteisöjä. Ensimmäisessä yhteisössä luottamusta ei ole, joten ihmisten sanaan ei voi luottaa eivätkä sopimukset pidä. Toisessa yhteisössä luottamus perustuu valvontaan, vaikka yhteisön jäsenet tietävät yhteistyön olevan ainoa tie parempaan tulevaisuuteen. Kolmannessa yhteisössä luottamus perustuu yksityiskohdaisesti ja yhteisesti laadittuihin sopimuksiin. Neljännessä yhteisössä luottamus perustuu vastavuoroisuuteen ilman sopimuksia, koska osapuolilla on takanaan pitkä yhteistyö ja kypsyyttä tasapainottaa pidemmällä aikavälillä yhteistyön edut ja haitat. (Niemelä 2002, 78–79.)

Seppo Niemelän laatiman jaon perusteella voisin todeta, että Seitissä on vallalla sekä kakkos- että nelostyyppin yhteisön merkkejä. Toisen yhteisön valvontaa tarvitaan silloin tällöin, varsinkin, jos on paljon ihmisiä tekemässä monia eri asioita esimerkiksi jonkin tapahtuman onnistumiseksi. Tällöin on tarpeellista, että jokainen hoitaa ainakin oman osuutensa, ja jos joku yrittää luistaa velvollisuuksistaan, on tarpeen olla etukäteen sovittu valvoja. Pääsääntöisesti Seitti on kuitenkin neljännen yhteisön mallinen, koska yleensä mitään erillisiä sopimuksia ei tarvita yhteistyön aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi.

5 VAMMAISUUS JA VERTAISTUKI

5.1 Vammaisuuden hiljainen läsnäolo ja sen ero sairaudesta

Suurelle osalle ihmisistä vammaisuus merkitsee jotain marginaalista, itselle etäistä olemisen tapaa, jonka ei toivota eikä uskota osuvan omalle kohdalle. Median kautta tosin saamme jatkuvasti informaatiota onnettomuuksista, sodista ja luonnonkatastrofeista, joiden seurauksena monet vammautuvat. Vammaisuus on toisin sanoen kaikkialla läsnä oleva ilmiö, vaikka sen olemassaolo ja mahdollisuus omalla kohdalla halutaankin usein kieltää. (Vehmas 2005, 11–12.)

On hyvä sanoa vammaisuudesta muutama sana, koska Nuorisoyhteistyö Seittiä tuskin olisi olemassa ilman vammaisuutta. Seitissä keskustellaan vammaisuuden aiheuttamista haasteista ja niistä selviytymisestä. Vammaisuus onkin Seitin toimintaan osallistuvilla nuorilla yksi suurimmista yhdistävistä tekijöistä, koska kaikki osallistujilla on jokin liikuntavamma ja he myös joutuvat enemmän tai vähemmän vammansa kanssa tekemisiin jatkuvasti.

Kaikissa yhteisöissä kautta aikojen on ollut vammaisia ihmisiä. Vammaisuus on aina syntynyt ja saanut merkityksensä tietyn elimellisen vamman ominaispiirteiden, yhteisön sille antamien tulkintojen sekä laajemman poliittisen ja taloudellisen yhteyden leikkauspisteessä. Vammaisuuden historia länsimaissa on hyljeksinnän, syrjinnän ja sorron historiaa, joka on ilmennyt eri tavalla kunkin aikakauden ja paikan materiaalisten sekä kulttuuristen tekijöiden mukaan. (Vehmas 2005, 75.)

Raamatun kuvauksilla on ollut ja on yhä merkitystä vammaisten ihmisten kannalta. Kyseisessä teoksessa on kuvauksia rammoista, sairaista ja heidän parantumisestaan sekä lähimmäisenrakkaudesta ja toisen auttamisesta. Esimerkkeinä mainittakoon seuraavat neljä kohtaa. Ensimmäisenä Vanhassa testamentissa Jesajan kirjan 35:5–6:ssa sanotaan ”Silloin aukenevat sokeiden silmät ja kuurojen korvat avautuvat, rampa hyppii silloin kuin kauris, mykän kieli laulaa riemuaan.” Toisena todettakoon Uuden testamentin puolelta Matteuksen evankeliumi 15:29–31, jossa kerrotaan seuraavasti: ”Kun hän (Jee-

sus) istui siellä (vuorella), hänen luokseen tuli paljon kansaa mukanaan rampoja, sokeita, raajarikkoja, mykkiä ja monia muita. Heidät asetettiin hänen eteensä, ja hän paransi heidät.” Lähimmäisenrakkautta ja toisen auttamista ajatellen Raamatussa sanotaan muun muassa Matteuksen evankeliumin 22:39:ssä ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi” sekä Matteuksen evankeliumin 5:42:ssa ”Anna sille, joka sinulta pyytää, äläkä käännä selkääsi sille, joka haluaa lainata sinulta.” (Raamattu 1992.)

Raamattu on yksi länsimaisen kulttuurin kulmakivistä, joten sen pohjalta nousevia kysymyksiä on vaikea ei-kristitynkään välttää. Hyväntekeväisyys ja laupeuden periaate ovat hallinneet kristillistä ja sitä kautta myös maallista vammaistyötä. Vammaisten ja muiden marginaalisten ihmisryhmien oikeuksista huolehtiminen on jäänyt liikaa vapaaehtoisten hyväntekeväisyysjärjestöjen osaksi, vaikka sen pitäisi varsinkin vammaisaktivistien mukaan olla yhteiskunnan virallisten organisaatioiden tehtävä. Hyväntekeväisyys on toisin sanoen osaltaan antanut luvan yhteiskunnalle olla välittämättä sen tiettyjen ihmisryhmien oikeuksien toteutumista. (Vehmas 2005, 29–30.)

Vammaisuus on syytä erottaa sairaudesta, koska ne eivät ole toistensa vastakohtia. Ihminen ei voi samanaikaisesti olla sairas ja terve, mutta hän voi hyvinkin olla vammaisen ja terve. Toisaalta vammaisenkin henkilö voi toisinaan olla sairas, hän voi esimerkiksi kärsiä flunssan oireista. Kun ihmiset ovat sairaita, he syövät lääkkeitä helpottaakseen sairauteensa liittyvää kipua tai heikkoutta, mutta vammaisuuteen ei ole lääkitystä. Sairaudet, kuten diabetes, voivat kuitenkin aiheuttaa elimellisen vamman. Myös ympäristölliset tekijät voivat aiheuttaa vammaisten ihmisten sairastumisen. Alaraajahalvauksesta kärsivät henkilöt voivat nimittäin esimerkiksi saada munuaissairauksia, mikäli he eivät pääse tekemään tarpeitaan rakennetussa ympäristössä, jossa vessoihin pääsy pyörätuolilla on mahdotonta. Sairauksien ja elimellisten vammojen välillä on siis tietty keskinäinen suhde ja yhteys, mutta niitä ei pidä samastaa toisiinsa. (Vehmas 2005, 16–17; Lampinen 30.)

Vammaisen tarkin vastakohta on ei-vammaisen, vammaton. Suuri osa pysyvästi vammaisista henkilöistä on pääasiassa terveitä. Tällöin voidaan syystä puhua terveestä vammaisesta. Vielä 1970-luvun loppupuolella kyseinen termi ei ollut kovin laajassa käytössä, mutta nykyisin termi on yleisesti vakiintunut tilanteisiin, joissa henkilön py-

syvä vamma on lääketieteellisesti muuttumaton eikä henkilöllä ole myöskään muuta hänen toimintakykyään uhkaavaa tilapäistä tai jatkuvaa sairautta. (Lampinen 2007, 30.)

5.2 Vammaisuuden erilaiset selitysmallit

Yksilöllisen mallin mukaan vammaisuutta tarkastellaan arvioimalla lähinnä ihmisen kehoa ja sen toimivuutta. Tällöin vammaisuus nähdään usein henkilön hallitsevana piirteenä, joka peittää alleen muun persoonallisuuden. Yksilötasolla vamma tai sairaus saattaa haitata esimerkiksi ihmisen liikkumista, kommunikointia ja päivittäisiä toimia ja vaikeuttaa sosiaalista osallistumista. Vammat ovat erilaisia pysyvyyden, vaihtelevuuden, paranevuuden ja etenevien tilojen osalta. Tavanomaisesti erotetaan aistivammaiset eli kuulo- ja näkövammat, liikuntavammat sekä kehitysvammat kolmeksi keskeisimmäksi vammaryhmäksi. (Ahponen 2008, 27; Ilonen 2009, 60.)

Lääketieteellinen malli taas katsoo, että yksilön kehossa on vikaa, jota yritetään korjata muun muassa leikkauksilla, hoidolla, kuntoutuksella tai apuvälineillä. Malli asettaa vammaisen ihmisen potilaan rooliin, jossa ihminen arvioidaan ja nimetään diagnoosin mukaan. Malli nostaa esiin kysymyksen: onko ihmisen toimintakyky kelpaamatonta vai onko yhteiskunta joustamaton erilaisuuden sietämisessä? Kriittisesti tarkasteltuna voi käydä niin, että lääketieteellisen poikkeavuuden korostaminen luo samalla vammaiselle henkilölle pysyvästi toisenlaisen identiteetin ja ympäristölle toimintakulttuurin, joka ei tue vammaisen ihmisen osallisuutta, osallistumista ja tasa-arvoa. (Lampinen 2007, 138.)

Vähemmistömalli näkee vammaiset ihmiset syrjittynä vähemmistönä, samoin kuin esimerkiksi seksuaaliset ja etniset vähemmistöt. Syy ei ole vammaisessa ihmisessä, vaan ympäristössä ja yhteiskunnassa, joka ei pysty sopeuttamaan toimintaansa kaikille ihmisille soveltuvaksi. Vammaiset ihmiset joutuvat nimittäin tekemään kaksinkertaisen työn: ensin he kokevat käytännössä vamman aiheuttamat rajoitukset ja siinä sivussa ovat vielä pakotettuja opettamaan päivittäin muita, miten vammaisuuteen suhtaudutaan asiallisesti. (Lampinen 2007, 139.)

Sosiaalisen mallin mukaan vammaisuutta tarkastellaan yhteiskuntatieteellisenä ja sosiaalipoliittisena ilmiönä, joka liittyy keskusteluun ihmisten käsityksistä, tasa-arvosta ja yhdenvertaisista mahdollisuuksista (Ahponen 2008, 13). Tällöin vammaisuus nähdään hyvin suhteellisena, sosiaalisesti luotuna käsitteenä, jonka merkitykset vaihtelevat aina paikan ja määrittelijöiden mukaan. Tällaisessa sosiaaliseen malliin pohjautuvassa vammaiskäsityksessä korostetaan, ettei vammaisuudessa ole kyse pelkästään fyysisestä tai psyykkisestä, lääketieteellisesti määritellystä erilaisuudesta, vaan vammaisuuden katsotaan johtuvan fyysisen ja sosiaalisen ympäristön esteistä. (Bury 1996, 26–27.) Ihmiset voivat aiheuttaa esteitä myös ennakkoluuloisella ja asenteellisella suhtautumisella sekä vammaisuutta tuottavilla kulttuurisilla käytännöillä ja määritteillä (Teittinen 2000, 160).

Sosiaalisen mallin kannattajien päämääränä onkin rakentaa yhteiskunta mahdollisimman hyvin kaikkien jäsentensä tarpeiden mukaisesti. Sosiaalisessa katsantokannassa ei huomiota kiinnitetä lainkaan vammaisuuteen kokemuksena, kuten siihen millaista on elää fyysisesti tai psyykkisesti poikkeavana tai epämuodostuneena. Sopivia korjauskeinoja tai apuvälineitä ihmisen kehon sen enempää kuin ympäristönkään parantamiseen ei aina löydy. Siksi olisikin tärkeää, että vammaisen henkilö voisi elää ja toimia yhteiskunnassa ilman sopeutumis- tai muutospaineita, juuri sellaisena kuin on. (Vehmas 2005, 144.)

Nuorisoyhteistyö Seitissä joudutaan valitettavan usein törmäämään siihen, että liikunta-vammaisen nuori aikuinen nähdään yhteiskunnassamme pelkkänä vammaisena, apua jatkuvasti tarvitsevana ja älyllisesti heikkolahjaisena. Hänellä ei siis yksilöllisen mallin mukaan ole muita persoonallisuuden osa-alueita. Pelkän vammaisidentiteetin lisäksi Seitissä törmätään usein yhteiskunnan joustamattomuuteen erilaisuuden sietämisessä. Esimerkiksi eri paikkojen saavutettavuus joutuu erityistarkkailuun, koska seittiläiset haluavat mielellään olla siellä, missä tapahtuu ja missä muutkin ihmiset ovat. He osallistuvat aktiivisesti myös iltarientoihin ja menevät mielellään kuuntelemaan eri artisteja. Vähemmistömallinkin eteen seittiläiset joutuvat jatkuvasti. Keskusteluissa tulee monesti esille se, kuinka Seitin jäsenet joutuvat ensinnäkin selvittämään jonkin paikan esteettömyyden ja sen jälkeen vielä mahdollisesti opettamaan kanssaihmiä olemaan luonnollisesti vammaisen kanssa. Seitin toimijat ovat sitä mieltä, että vammaisuuden merkitykset

vaihtelevat paikan ja määrittelijöiden mukaan. Seittiläiset pyrkivät lisäksi omalta osaltaan edesauttamaan ympäristön rakentamista kaikille saavutettavaksi.

5.3 Vertaistuen historiaa ja nykypäivää

Vammaisuus seittiläisten yhdistävänä tekijänä nostaa myös vertaistuen esille. Seitissä ei erikseen painoteta vertaistukea eikä puhuta sen merkittävästä avusta, mutta se on silti vahvasti mukana kaikessa Seitin toiminnassa. Voidaan jopa sanoa, että vertaistuki on yksi Seitin toiminnan kulmakivistä. Seitin tarjoaman vertaistuen merkitys ihmisten hyvälle ololle saa tukea myös esimerkiksi Mielenterveyden Keskusliitto ry:ssä vuosina 1994—1997 olleesta oma-apuprojektista ja sen tuloksista (Vuorinen & Helasti 1997, 27).

Ensimmäisiksi varsinaisiksi vertaisryhmiksi mainitaan usein AA-kerhot, Anonyymien Alkoholistien ryhmät. AA-toiminta alkoi Yhdysvalloista 1930-luvulla, ja melkein yhtä pitkät perinteet on mielenterveysongelmista kärsivien klubitalotoiminnalla. Näiden edellä mainittujen ryhmien tärkeä oivallus on totta vielä tänäänkin, ja lisäksi ne pätevät muihin vertaistukiryhmiin: sairaalahoito, lääkkeet ja terapiat ovat hyödyllisiä akuutteihin oireisiin, mutta eivät sairauden myötä tulleisiin muutoksiin elämässä. Tällaisia muutoksia ovat muun muassa köyhyys, toimeettomuus, työttömyys, yksinäisyys ja eristäytyminen, joihin taas vertaisten tuki on korvaamaton apu. (Laimio & Karnell 2010, 9–10.)

Vertaistuen käsite tuli ja juurtui Suomeen 1990-luvun puolivälissä, jolloin syntyi myös uusia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Tämä uusi tuen ja auttamisen muoto perustui siihen, että ihmiset, joilla on jokin yhteinen kokemus tai sairaus, saavat toisiltaan sen tyyppistä tukea, jota muut auttamistahot eikä julkinen sektori eivät pystyneet antamaan. Yhteinen tekijä loi sillan, ymmärryksen näiden ihmisten väliin, jotka välttämättä eivät muuten olisi tekemisissä toistensa kanssa. (Laimio & Karnell 2010, 11–12.)

Nykypäivänä vertaistuki määritellään toiminnaksi, jossa samassa elämäntilanteessa elävät tai samoja elämänkohtaloita läpikäyneet ihmiset eli vertaiset tukevat toisiaan. Vertaiset muodostavat ryhmän, jota kutsutaan vertaisryhmäksi tai vertaistukiryhmäksi. Ver-

taisryhmässä ei ole ulkopuolista vetäjää, koska apu on sisäänrakennettua ja jäsenten välistä. Ryhmässä ei ole auttajia eikä autettavia, vaan toiminta perustuu jäsenten vastavuoroiseen avun antamiseen ja vastaanottamiseen. Apua ei välttämättä tiedostetusti tarjota tai vastaanoteta eikä huomata jäsenten keskinäisessä kanssakäyttäytymisessä. Menneen ymmärtäminen, nykyhetken tiedostaminen ja toivon luominen tulevaisuudelle mahdollistuvat vertaisryhmässä. Ryhmäläiset pystyvät antamaan toisilleen toivoa tulevaisuudesta ja käytännön neuvoja, kuten suosittelemaan erilaisia apuvälineitä. (Vuorinen & Helasti 1997, 12–13, 27; Laimio & Karnell 2010, 19.)

5.4 Vertaistuen ominaispiirteitä

Yksilö ei ole ongelmansa kanssa yksin, vaan sama ongelma yhdistää kaikkia vertaisryhmän jäseniä. Sanotaankin, että vertaistuessa keskeisintä on ihmisen oma kokemus siitä, ettei ole yksin elämäntilanteensa tai ongelmiansa kanssa ja että tulee hyväksytyksi ja kuulluksi ryhmäläisten keskuudessa. Lisäksi vertaisryhmä voi olla ainut paikka ihmiselle, jossa ilmaista tunteitaan ja ajatuksia sekä kertoa vaikeistakin asioista ja saada niille ymmärrystä. Ihminen saa näin tuntea itsensä merkitykselliseksi, mikä on jokaiselle tärkeää. Kaiken lisäksi ryhmä toimii peilinä, jonka kautta ihminen voi oppia uutta itsestään. Vertaisryhmän antama tuki vähentää pelkoa ja epävarmuutta omaa tilannetta kohtaan. Vertaisten kohtaamisella on näin ollen varsin terapeuttinen vaikutus. (Vuorinen & Helasti 1997, 11; Terveystieteiden tutkimuskeskus 2010.)

Toisten tukemiseen liittyy vastavuoroista kokemustenvaihtoa, joka perustuu avoimeen ja toimivaan vuorovaikutukseen sekä dialogisuuteen. Toimivaa vuorovaikutusta voidaan pitää vertaisryhmän tärkeimpänä voimavarana. Toimivaan vuorovaikutukseen tarvitaan aitoa läsnäoloa, toisten ihmisten arvostamista, avoimuutta, sallivuutta ja kuuntelemisen taitoa. Jotta vuorovaikutus olisi arvostava ja toista kunnioittavaa, tulee ymmärtää, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen omalla tavallaan ajatteleva ja toimiva persoona. Kun vuorovaikutus on arvostavaa, ihminen voi oppia kuuntelemaan, arvostamaan ja ymmärtämään toisten ryhmän jäsenten ajatuksia ja toimintaa, vaikka ne poikkeaisivat suurestikin omista käsityksistä. (Holm 2010, 51–52; Mielenterveyden keskusliitto 2010.)

Dialogin eli yhteisen vuoropuhelun avulla voidaan ymmärtää vertaisryhmän monimuotoista kokonaisuutta. Dialogi on kahden tai useamman ihmisen välistä vuoropuhelua, jonka tavoitteena on yhteisen ymmärryksen edistäminen. Vuorovaikutus on aina kaksisuuntaista; dialogisuus muuttaa aina keskustelussa mukana olevia. Tasavertaisuuteen perustuva dialogi on hyvä keskustelumenetelmä vertaisryhmätoiminnassa. Arvostavassa dialogissa tärkeitä on toisten kuunteleminen ennakkoluulottomasti, kiirehtimättä ja krittisoimatta. (Holm 2010, 53; Laimio & Karnell 2010, 18.)

Kuva 4. Seittiläisiä belgialaisten ystävien kanssa leikkimielisessä pyörätuolisalibandykilpailussa Belgian Tongerlossa kesällä 2007.

Seitissä vertaistuki kulkee luonnollisena kaiken toiminnan rinnalla ja on näin voimakkaasti mukana, vaikkakin huomaamattomasti. Vertaistuki näkyy jo siinä, että kaikkia jäseniä kohdellaan tasa-arvoisesti, heitä kunnioitetaan ja kuunnellaan. (Laimio & Karnell 2010, 13.) Esimerkkinä mainitsen itseni, koska Seitissä koin ensimmäisen kerran vammautumiseni jälkeen vertaistuellisen vastaanoton. Seitissä sain myös kunnon kokemuksen voimaantumisen eli empowermentista. Aloin hahmottaa elämäni uudella tavalla vammautumisen jälkeen, löysin sisäisiä voimavarojani ja rupesin ohjaamaan elämäni ilman, että olisin tyytynyt pelkkään passiiviseen avun vastaanottajan rooliin.

Hyviä esimerkkejä vertaistuelle ominaiseen kokemustenvaihtoon on puheet ravintoloiden ja keikkapaikkojen esteettömyys sekä avustajan mukaan saaminen ilmaiseksi jonkin artistin keikalle. Suomen perustuslain 2. luvun 6 §:ssä mainitaan ihmisten yhdenvertaisuudesta ja siitä, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa vammaisuuden perusteella (Suomen perustuslaki 1999/731). Näin kuitenkin tapahtuu ja toistuvasti. Kaiken lisäksi vammaisen henkilön on hankalaa osoittaa syrjintää tapahtuvan, koska syrjintä tapahtuu usein epäsuorasti tai välillisesti.

6 KYSELY SEITIN JÄSENILLE JA ANALYSOINTITAVAT

6.1 Opinnäytetyön tutkimus

Opinnäytetyöni tutkimus on pääasiassa soveltavaa tutkimusta, koska tutkimuksestani saatava tieteellinen tieto pyritään käyttämään käytännössä hyväksi. Tällä tiedolla pyritään ensinnäkin selvittämään, miten nykyiset toimijat pysyvät Seitissä kiinni ja mukana. Mukana olemiseen ja pysymiseen liittyvät seikat ovat hyödyllisiä myös mietittäessä uusien toimijoiden saamista mukaan Seitin toimintaan.

Päätutkimukseni olen tehnyt vuoden 2009 maaliskuussa järjestetyssä Nuorisoyhteistyö Seitin nuorisotoimikuntien seminaarissa Tampereella. Jokaisella viidellä liitolla on oma nuorisotoimikuntansa, ja keväisin nämä liittojen nuorisotoimikunnat yhdessä Seitin nuorisotoimikunnan ja johtoryhmän kanssa kokoontuvat viikonlopuksi yhteiseen seminaariin. Tällöin osallistujat miettivät ja ideoivat Seitin nykytilaa ja tulevaisuutta. Seminaariin kuuluu lisäksi kaikkien liittojen nuorisotoimikuntien oma kokous, jossa käydään läpi oman liiton nuoriin liittyviä asioita. Päätutkimuksen lisäksi käytän runsasta havainto- ja kokemusmateriaalia, jota olen kerännyt Seitissä mukanaoloni ajalta eli vuodesta 2003 lähtien.

Tein päätutkimuksen kyselyllä, tarkemmin määriteltynä kyselylomakkeella (Liite 1), joka on perinteinen tapa kerätä tutkimusaineistoa (Valli 2007, 102). Annoin sen täytettäväksi nuorisotoimikuntien jäsenille, joista suurin osa, 22 henkilöä, palautti sen täytettynä. Nämä jäsenet ovat yleisesti ottaen aktiivisia järjestötoimijoita niin omassa vamma-liitossaan, sen paikallisyhdistyksissä kuin Seitissäkin. Usein näistä aktiivijäsenistä käytetään myös nimitystä seittiläiset tai aktiiviseittiläiset. Aktiivisia seittiläisiä voidaankin pitää Pasi Kosken (2000, 44) laatiman järjestötoimijoiden roolijaon mukaisesti joko regulaareina eli säännöllisesti toimintaan osallistuvina tai insaidereina eli toiminnan luovina sisäpuolisina. Kerron tarkemmin näistä rooleista luvussa 3.2 Kansalaistoimintaan osallistuvien motiiveja ja rooleja.

6.2 Kyselylomakkeen kysymykset ja analysointitavat

Kyselylomakkeessa (Liite) on kaikkiaan 12 kysymystä, ja niiden jälkeen on tyhjää tilaa eli vapaa sana -kohta vastaajien esille nousseita ajatuksia varten. Lomakkeessa on aluksi neljä taustakysymystä, joiden vastauksilla voidaan luonnehtia vastaajajoukkoa. Luonnehdintakysymyksissä kysytään vastaajan ikää, sukupuolta, tämänhetkistä toimenkuvaa ja kotipaikkaa. Tausta- ja luonnehdintakysymykset toimivat lämmittelynä varsinaiseen aiheeseen, ja niiden jälkeen on vuorossa kahdeksan varsinaista, seittiläisille esitettyä, kysymystä. Nämä ovat laajempia, pois lukien kysymykset 7 ja 8. Kysymyksessä 7 kysytään liittoa, josta vastaaja tulee mukaan Nuorisoyhteistyö Seittiin, ja kysymyksessä 8 puolestaan mukaantulovuotta.

Opinnäytetyöni on sekä laadullinen eli kvalitatiivinen että määrällinen eli kvantitatiivinen. Olen tehnyt jokaisesta kysymyksestä ja sen vastauksista, paitsi viimeisestä, taulukon, koska näin vastausten lukeminen ja tulkitseminen on selkeämpää. Olen käyttänyt erilaisia analysointitapoja kysymyksestä riippuen. Seuraavaksi kerron valitsemistani analysointitavoista.

Ensimmäinen lähestyminen aineistoon kulkee useimmiten tematisoinnin avulla, sillä se on hyvä keino avata aineistoa laadullisessa tutkimuksessa. Aineistosta voi nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Näin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. Aineistosta voidaan poimia sen sisältämät keskeiset aiheet tutkimusongelman kannalta. Teemoittelussa voidaan lisäksi irrottaa vastauksista sitaatteja, jotka antavat vastauksista ylösnousevaa sävyä tutkimuksen lomaan. (Eskola & Suoranta 2001, 174–175.)

Teemoittelu on onnistunut aineiston analysointitapa jonkin käytännöllisen ongelman ratkaisemisessa. Tällöin tarinoista, vastauksista, voi helposti poimia käytännöllisen tutkimusongelman kannalta olennaista tietoa. Tutkimustulokset palvelevat käytännön intressejä teemoittelun avulla parhaiten. (Eskola & Suoranta 2001, 178–179.)

On lisäksi muistettava, ettei teemoittelussa tarvitse myöskään etsiä perinteisesti yleistä, vaan voi kiinnittää huomiota tyypillisestä poikkeavien tapausten systemaattiseen etsin-

tään. Tällöin alkuperäisestä oletuksesta poikkeava vastaus nähdään mielenkiintoisena seikkana, eikä todellakaan uhkana. Poikkeavien tapausten analysointi tarjoaa tutkijalle mahdollisuuksia omien olettamusten ja hypoteesien lähempään tarkasteluun. Erilaisuuksien löytäminen aineistosta auttaa jäsentämään samanlaisuuksia rikkaammin. (Eskola & Suoranta 2001, 179; Mäkelä 1990, 45.)

Laadulliseen aineistoon voi soveltaa myös määrällistä analyysia eli kvantifiointia. Alkeellisimmillaan aineiston määrällinen käsittely on muun muassa tuotosten luokittelamista eri tekijöiden mukaan eri luokkiin. Määrällisellä analyysilla pyritään selvittämään esimerkiksi erilaisia ilmiöiden syy-seuraussuhteita, ilmiöiden välisiä yhteyksiä tai ilmiöiden yleisyyttä. Kvantifioinnin avulla on helppo päästä liikkeelle ja saada jonkinlaista tuntumaa tekstimassan hallintaan. On lisäksi syytä muistaa kvantifioimista tehdessä, että laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole selittää ilmiötä, vaan pikemminkin antaa ilmiöstä ytimekäs kuvaus tai kiinnostava käsitteellistys. (Eskola & Suoranta 2001, 164–165.)

7 VASTAAJIEN LUONNEHDINTA

Taustakysymysten eli luonnehdinnan tarkoituksena oli selvittää vastaajien ikä, sukupuoli, tämänhetkinen toimenkuva ja kotipaikka. Tein kustakin taustakysymyksestä taulukon, jota selvennän myös sanallisesti.

7.1 Vastaajien ikä ja sukupuoli

Ensimmäinen taustakysymys koski vastaajien ikää.

Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma

IKÄ	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
17–19	3
20–22	0
23–25	8
26–28	4
29–31	4
32–34	3
YHTEENSÄ	22

Olen jakanut iän kuuteen eri ryhmään taulukossa 1, koska tällöin eri-ikäisten osallistuminen kyselyyn tulee paremmin ilmi. Kuten taulukosta 1 käy ilmi, on nuorisotoimikuntalaisten ikäjakauma varsin suuri. Nuorin vastaaja on 17-vuotias, kun taas vanhin on nuorinta puolet vanhempi eli 34-vuotias. Silmiinpistävää on, ettei ikäryhmässä 20–22 ole yhtään vastaajaa. 23–25-vuotiaita vastaajia on eniten, kahdeksan, mutta muut ikäryhmät ovat keskenään tasaisesti edustettuina. Todettakoon lisäksi, että vastaajien iän keski-arvo on 26,27 vuotta.

Vastaajat edustavat iän suhteen hyvin Seitin toimintaan osallistuvien henkilöiden ikää. Kuten luvussa 2.1 Nuorisoyhteistyö Seitti totean, Seitin toiminta on tarkoitettu pääasiassa täysi-ikäisille eli yli 18-vuotiaille. Harvoin mukana onkaan alaikäisiä, ja tällä hetkellä

puhutaan aika tavalla niin sanotuista seittisenioreista, joilla tarkoitetaan yli 30-vuotiaita. Tämänikäisiä alkaa olla toiminnassa kasvava joukko, koska liitoilla ja paikallisyhdistyksillä on ongelmia kehittää juuri 30–50-vuotiaille henkilöille mielekästä toimintaa. Toisaalta tämänikäiset eivät enää ole varsinaisesti nuoria, mutta toisaalta he eivät myöskään ole ikäihmisiä, joille liitoissa ja paikallisyhdistyksissä on tarjolla erilaista toimintaa ja ohjelmaa.

Toinen taustakysymys koski vastaajien sukupuolta.

Taulukko 2. Vastaajien sukupuolijakauma

SUKUPUOLI	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
miehiä	3
naisia	19
YHTEENSÄ	22

Sukupuolten suhteen jako oli selkeä: 3 miestä ja 19 naista. Miehet olivat iältään 18-, 25- ja 26-vuotiaita. Omien havaintojeni ja kokemusteni pohjalta voin todeta, että myös vastaajien sukupuolijakauma edustaa pitkälti Seitin toimintaan osallistuvien henkilöiden sukupuolijakaumaa. Nuoret naiset ovat innokkaampia järjestämään ja osallistumaan Seitin toimintaan ja tapahtumiin kuin nuoret miehet. Nuoret miehet eivät todennäköisesti myöskään ole löytäneet Seittiä niin hyvin kuin vastakkaisen sukupuolen edustajat. Olisikin merkittävää, että nuoret miehet saavat tietoa Seitistä ja rupeavat järjestämään ja osallistumaan toimintaan. Seitistä on syytä kertoa myös akuuttikuntoutusvaiheessa, koska vammautuneita nuoria miehiä kohtaa useammin siellä kuin nuoria naisia. Tämä puolestaan selittyy sillä, että nuoret miehet ovat innokkaita kokeilemaan omia rajojaan, kuten ajamaan ylinopeutta autolla ja jos huonosti käy, matka päättyy ojaan. Tällöin valitettavasti seurauksena voi sitten olla vammautuminen, yleensä alaraajojen halvaantuminen eli paraplegia.

7.2 Vastaajien tämänhetkinen toimenkuva ja kotipaikka

Kolmas taustakysymys koski vastaajien tämänhetkistä toimenkuvaa.

Taulukko 3. Vastaajien tämänhetkinen toimenkuva

TOIMENKUVA	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
opiskelija	9
töissä, koko- tai osa-aikaisesti	4
työtön	3
oman liittonsa toiminnassa mukana	2
työkyvyttömyyseläkkeellä	2
yrittäjä	2
YHTEENSÄ	22

Taulukkoon 3 olen koonnut tiedot vastaajien tämänhetkisestä toimenkuvasta. Opiskelijoita on eniten, yhdeksän (9), mikä on ymmärrettävää vastaajien iän takia. Töissä käyviä, joista yksi (1) on osa-aikatöissä, on neljä (4) henkilöä. Työttömiä on kolme (3) ja yrittäjiä kaksi (2). On myös huomattava, että vaikka vastaajina ovat nuoret aikuiset, kaksi (2) heistä on työkyvyttömyyseläkkeellä. Toinen heistä on 25-vuotias nainen ja toinen 26-vuotias mies sekä molemmat ilmoittivat kotipaikakseen Tampereen. Oikeastaan vasta toimenkuvan perusteella huomaa, että kyseessä on erityisryhmä, siis fyysisesti vammaiset henkilöt, koska yleensä eläke kuuluu vanhempien ihmisten elämään. Valitettavan usein vammaiset henkilöt joutuvat liiankin helposti jo nuorena eläkkeelle, ja näin heitetään ikään kuin hukkaan hyvä tietotaitopotentiaali. Nimittäin on hyvin tavallista, että kun oppivelvollisuus on suoritettu, liikuntavammainen nuori joutuu hyvin helposti suoraan työkyvyttömyyseläkkeelle.

Neljäs taustakysymys koski vastaajien kotipaikkaa.

Taulukko 4. Vastaajien kotipaikka

PAIKKAKUNTA	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Turku ja Länsi-Turunmaa	5
Pääkaupunkiseutu (Helsinki ja Espoo)	4
Tampere	3
Jyväskylä	2
Porin seutu (Pori ja Ulvila)	2
Hämeenlinna (Lammi)	1
Joensuu	1
Kauhava	1
Mikkeli	1
Oulu	1
Rovaniemi	1
YHTEENSÄ	22

Taulukosta 4 havaitaan, että vastaajien kotipaikan suhteen oli hajontaa suhteellisen laajasti. Eniten vastaajia, viisi (5) henkilöä, ilmoitti kotipaikakseen joko Turun tai Paraisen. Paraisten kaupunki muodosti 1.1.2009 alkaen uuden kaupungin nimeltään Länsi-Turunmaa yhdessä Houtskarın, Iniön, Korppoon ja Nauvon kunnan kanssa (Länsi-Turunmaan kaupunki 2010). Seuraavaksi eniten, neljä (4), vastaajaa kertoi kotipaikkansa olevan pääkaupunkiseudulla, joka kyselyssä muodostui Helsingistä ja Espoosta. Kolme (3) vastaajaa ilmoitti tulevansa Tampereelta, kaksi (2) Jyväskylästä ja myös kaksi (2) Porin seudulta, toinen Porista ja toinen Ulvilasta. Loput kuusi (6) vastaajaa tulivat kukin yksin (1) seuraavista kaupungeista: Hämeenlinnasta, joka tässä kohdassa on tarkemmin eriteltyä Lammi mutta joka kuntaliitoksen myötä yhdistyi Hämeenlinnaan 1.1.2009 (Hämeenlinnan kaupunki 2010), Joensuusta, Kauhavalta, Mikkelistä, Oulusta sekä Rovaniemeltä.

Kotipaikka-kohta osoittaa, että vastaajat ovat pääosin Etelä-Suomesta ja isoista kaupungeista. Tosin muutenkin suurin osa suomalaisista asuu Etelä-Suomessa, johon on kehit-

tynyt isoja kaupunkeja. Paikallinen Seitti-toimintakin on aktiivisinta juuri etelän kaupungeissa, erityisesti Turun seudulla. Myös pääkaupunkiseudulla seittiläiset ovat aktiivisia ja pyytävät mukaan toimintaansa myös muita vammaisliittoja, kuten Lyhytkasvuisia. Tampereella puolestaan Seitti-toiminta on hiipunut 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopussa, mutta toivottavasti se virkistyy vähitellen uudelleen.

8 SEITILÄISILLE ESITETYT KYSYMYKSET

Taustakysymysten jälkeen oli vuorossa varsinaiset, seittiläisille esitetyt kysymykset, joita oli 5–12 ja näiden lisäksi vielä vapaa kohta, johon vastaajat saivat kirjoittaa vapaasti mieleensä tulevia asioita. Olen taulukoinut luokittain kaikki muiden kysymysten vastaukset paitsi vastaajien omia näkemyksiä eli vapaa sana -kohdan vastaukset.

8.1 Vastaajien osallistumistiheys ja osa-alueittain tapahtuva osallistuminen

Viides kysymys oli se, kuinka usein vastaaja osallistuu Seitin toimintaan.

Taulukko 5. Kuinka usein vastaaja osallistuu Seitin toimintaan?

OSALLISTUMISTIHEYS SEITIN TOIMINTAAN	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
muutamana (2–3) kerran vuodessa	6
4–6 kertaa vuodessa	6
vuosi 2009 on ensimmäinen vuosi Seitissä	5
kuukausittain	2
oman liiton nuorisotoimikunnan kokoukset ja Seitin nuorisotoimikuntien seminaarit	2
useita kertoja vuodessa (niin usein kuin mahdollista)	1
YHTEENSÄ	22

Taulukon 5 perusteella huomataan, että viidennen kysymyksen vastaukset olivat suhteellisen homogeenisiä. Samankaltaisuus johtuu todennäköisesti eniten siitä, että Seitin tapahtumia – ainakin valtakunnallisella tasolla – on tietty määrä vuodessa, yleisesti ottaen 2–6. Näin ollen eniten vastaajia, yhteensä 12, osallistuu joko 2–3 tai 4–6 kertaa vuodessa Seitin toimintaan. On myös syytä huomioida, että viisi (5) vastaajaa on tullut mukaan Seittiin vasta kyselyvuonna, joten he eivät voi tässä vaiheessa vielä ottaa kantaa osallistumistiheytensä. Kaksi (2) vastaajaa kertoi osallistuvansa vain oman liittonsa kokouksiin ja Seitin nuorisotoimikuntien seminaariin, joten heillä on osallistumistihey-

tensä suhteen parannettavaa. Kuukausittain osallistuvat kaksi (2) vastaajaa ovat puolestaan varsinaisia himoaktiiveja Seitin suhteen.

Kuudennessa kysymyksessä kysyttiin, mihin Seitin toiminnan osa-alueeseen vastaaja osallistuu.

Taulukko 6. Mihin osa-alueeseen vastaaja osallistuu?

OSA-ALUE	KYLLÄ	EI	TYHJÄ	YHTEENSÄ
Suunnittelu	14	8	-	22
Toteuttaminen	16	6	-	22
Arviointi/Raportointi	11	11	-	22
Vain toiminta	10	9	3	22

A-kohdassa vastaajilta kysyttiin, osallistuvatko he toiminnan suunnitteluun. Enemmistö vastaajista (14) osallistuu, mikä on todella hyvä asia, koska Seitin toiminnan suunnittelussa tarvitaan innovatiivisia ja ahkeria toimijoita. B-kohdassa taas tiedusteltiin, toimii-ko vastaaja toiminnan toteuttamisessa mukana. Tässäkin kohdassa enemmistö (16) vastasi myöntävästi, mikä on hyvä seikka Seitin toiminnan toteutumisen kannalta.

C-kohdassa puolestaan kysyttiin, osallistuuko vastaaja tapahtuneen toiminnan arviointiin/raportointiin. Vastaukset hajosivat tässä kohdassa täysin puoliksi, sekä myöntävä että kieltävä vastausvaihtoehto saivat 11 vastausta. Tämä varmasti selittyy sillä, että ainakin arviointi Seitin toiminnoista on tällä hetkellä hyvin vähäistä. Tosin jokaisen tapahtuman jälkeen pitää Seitin ohjeiden mukaan tehdä raportti ja toimittaa se nuorisotyön suunnittelijalle (Nuorisoyhteistyö Seitti 2010b).

Viimeisessä eli D-kohdassa kysyttiin, osallistuuko vastaaja vain toimintaan. Kysymys oli tarkoitettu ennen kaikkea sellaisille henkilöille, jotka eivät ainakaan vielä ole aktiiviseittiläisiä, vaan ovat olleet Seitin toiminnassa mukana vasta vain vähän aikaa. Näin ollen kaikki aktiivit eivät ole käsittäneet kysymystä oikein ja jättäneet kyseisen kohdan tyhjäksi, kolme (3) vastaajaa. Muuten kyllä- ja ei-vastaukset saivat suunnilleen saman

verran vastaajia taakseen, kyllä-vastaus 10 vastaajaa ja ei-vastaus yhdeksän (9) vastaajaa.

Kysymysten 5 ja 6 vastaukset sopivat mielestäni hyvin työni luvussa 3 Järjestötyö ja kansalaistoiminta -kohdan kanssa yhteen. Erityisesti luvussa 3.2, jossa käsittelen kansalaistoimintaa, on paljon yhteistä edellä mainittujen vastausten kanssa. Suomalaiselle on nimittäin tärkeää voivansa osallistua kansalaistoimintaan juuri itselleen sopivasti. Tällainen sopivuus käsittää niin osallistujan tietotaidon, omat ehdot kuin oman aikataulun. Kansalaistoiminnan kannalta ei ole muutenkaan hyvä, jos osallistumiseen sisältyy rajoituksia tai vaatimuksia, koska ihminen kokee helposti tällöin kelpaamattomuuden ja riittämättömyyden tunteita. Jos tällaiset negatiiviset tunteet saavat vallan, ihminen jättää kansalaistoimintaan osallistumisen vähemmälle tai jopa kokonaan pois. (Moilanen 2001, 15.)

Kansalaistoimintaa käsittelevässä 3.2 luvussa olen nostanut esille myös kansalaistoimintaan osallistuvien ihmisten roolien kuvauksen. Tämä roolikuvauskin sopii mainiosti yhteen kuudennen kysymyksen vastausten kanssa. Pasi Koski (2000, 44) on jakanut osallistujat neljään eri luokkaan: muukalaisiin, turisteihin, regulaareihin ja insaidereihin. Vastaajat olivat yleisesti ottaen hyvin aktiivisia olemaan mukana suunnittelussa ja toteuttamisessa, jolloin heidän roolinsa on joko regulaari tai insaideri. Jälkiraportointiin tai arviointiin ei sitä vastoin käytetty yhtä paljon aikaa ja energiaa kuin suunnitteluun ja toteuttamiseen, jolloin roolit muuttuvat muukalaisiksi tai turisteiksi. Näin ollen kehittämisideana voisinkin todeta, Seitin jälkiraportointiin ja arviointiin on tulevaisuudessa kiinnitettävä yhä enemmän huomiota.

8.2 Vastaajien liitto ja mukaantulovuosi

Kysymys 7 käsitteli liittoa, josta vastaaja tulee mukaan Seittiin.

Taulukko 7. Liitto, josta vastaaja tulee mukaan Seittiin

LIITTO	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Suomen CP-liitto ry	6
Lihastautiliitto ry	5
Invalidiliitto ry	4
Suomen MS-liitto ry	3
Suomen Reumaliitto ry	2
Invalidiliitto ry ja Lihastautiliitto ry	1
Suomen CP-liitto ry ja Lihastautiliitto ry	1
YHTEENSÄ	22

Taulukosta 7 selviää, että kyselyyn osallistui eniten vastaajia Suomen CP-liitto ry:stä (6 vastaajaa), Lihastautiliitto ry:stä (5 vastaajaa) ja Invalidiliitto ry:stä (4 vastaajaa). Suomen MS-liitto ry:n (3 vastaajaa) ja Suomen Reumaliitto ry:n (2 vastaajaa) vastaajamäärä on pienempi, koska näissä liitoissa on nuoria henkilöitä vähemmän kuin vanhempia henkilöitä. Kaksi (2) vastaajaa ilmoitti kuuluvansa kahteen liittoon, mikä on melko tavallista vammaisjärjestöjen kohdalla, jos ihmisellä on monta eri vammaa.

Vastaajien mukaantuloliitot noudattivat suhteellisen paljon Seitissä yleensäkin vallitsevaa jakoa liittojen kesken. On nimittäin selvästi havaittavissa, että varsinkin Lihastautiliitto ry:n ja Suomen CP-liitto ry:n edustajat ovat selvästi enemmistönä Seittiin osallistujissa. Jatkossa onkin syytä painottaa myös invalidi-, MS- ja reumaliittolaisten osallistumista Seitin toimintaan ja tapahtumiin.

Kysymys 8 käsitteli sitä, milloin vastaaja on tullut mukaan Seittiin.

Taulukko 8. Milloin vastaaja on tullut mukaan Seittiin?

VUOSI	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
1995–1997	3
1998–2000	3
2001–2003	2
2004–2006	7
2007–2009	7
YHTEENSÄ	22

Taulukosta 8 näkyy, kuinka Seitin alkuaikoina mukaan tulleet ovat edelleen toiminnassa mukana. Tämä on hyvä asia, koska nämä niin sanotut konkarit voivat antaa uusille tulokkaille hiljaista tietoa. Puolestaan uudet tulokkaat voivat tuoda konkareille uusia ideoita toiminnan kehittämiseen. Vielä tarkennuksena taulukon antamiin tietoihin mainittakoon, että kyselyn tekovuonna 2009 tuli määrällisesti eniten henkilöitä mukaan, nimittäin viisi henkilöä. Lisäksi todettakoon, että vuosina 1997, 1998, 1999 ja 2001 ei mukaan tullut yhtään kyselyn vastaajaa. Syynä neljän vuoden aukkoon on luultavimmin se, että silloinen Seitin työntekijä oli pitkällä sairauslomalla. Ennen kuin uusi työntekijä, Kalle Jokinen, saatiin työhön, kesti oma aikansa. Tämä puolestaan vaikutti selkeästi toimintaan, tai pikemminkin sen puutteeseen.

MS-liiton kaikki kolme vastaajaa ovat tulleet Seittiin vasta kyselyvuonna eli 2009. Reumaliiton molemmat vastaajat puolestaan ovat olleet mukana alusta lähtien eli vuodesta 1995. Muiden liittojen vastaajilla mukaantulovuoden osalta ei ollut samanlaista keskinäistä yhteyttä, ja muutenkin näiden liittojen vastaajien mukaantulovuosi vaihteli aina vuodesta 1996 vuoteen 2009.

8.3 Vastaajien tietokanavat Seitistä ja kiinnipitävät asiat Seitissä

Kysymyksessä 9 kysyttiin, miten vastaaja on saanut tietää Nuorisoyhteistyö Seitistä.

Taulukko 9. Miten vastaaja on saanut tietää Nuorisoyhteistyö Seitistä?

MITEN ON SAANUT TIEDON SEITISTÄ?	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Lihastautiliitosta: sen toiminnasta, paikallisyhdistyksestä tai nuorisotoimikunnasta	6
Internetistä	4
Ystävien kautta	4
CP-liitosta: sen nuorisotoimikunnasta tai sieltä on annettu Seitin Internet-osoite	3
Nuorisotyön suunnittelija Kalle Jokiselta	2
Reumaliitosta	2
Invalidiliiton järjestämiltä Vaikuttajapäiviltä	1
MS-liitosta	1
Seitin esitteestä	1
SIU:sta (Suomen Invalidien Urheilusta, joka on nykyään VAU (Vammaisten liikunta ja urheilu))	1
YHTEENSÄ	25

Vastauksia tuli yhteensä 25 kappaletta, koska osa vastaajista oli kirjoittanut vastauksensa useamman kuin yhden tietolähteen.

Olen jakanut taulukon 9 vastausten perusteella 10 eri luokkaan. Ensimmäkin yllä olevasta taulukosta näkyy selvästi, että Lihastautiliitto on satsannut tiedon levittämiseen Seitistä, koska kuusi (6) vastausta tuli kyseiselle liitolle, sen toiminnalle, paikallisyhdistyksille tai nuorisotoimikunnalle. Seuraavaksi eniten vastauksia tuli teemoille Internet ja ystävät, molemmille neljä (4) vastausta. CP-liiton, sen nuorisotoimikunnan tai sieltä annetun Internet-osoitteen kautta tietoa oli saanut kolme (3) vastaajaa. Kaksi (2) vastausta sai niin Reumaliitto kuin nuorisotyön suunnittelija Kalle Jokinen. Yksi (1) vastaaja kussakin kohdassa vastasi tiedon Seitistä tulleen Invalidiliiton järjestämiltä Vaikuttajapäiviltä, MS-liitosta, Seitin esitteestä ja SIU:sta (Suomen Invalidien Urheilu ry, joka on nykyään nimeltään VAU eli Vammaisten liikunta ja urheilu).

Kysymyksessä 10 kysyttiin, mitkä asiat pitävät vastaajan kiinni Seitissä.

Taulukko 10. Mitkä asiat pitävät vastaajan kiinni Seitissä?

KIINNI PITÄVÄ ASIA	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Kaverit ja ystävät	10
Mukava toiminta	6
Toisten nuorten hyvä seura	6
Yhdessäolo, yhteishenki	6
Hyvät tapahtumat	4
MS-liitto	3
Tunnelma	2
Invalidiliiton nuorisotoimikunnan jäsenyys	1
Itsensä kehittäminen esimerkiksi koulutusten ja seminaarien kautta	1
Matkailu	1
Vaikuttaminen tärkeisiin asioihin	1
Vertaistuki	1
YHTEENSÄ	42

Kuten taulukosta 10 käy ilmi, olen jakanut vastaukset 12 luokkaan. Kiinni pitävistä asioista kaverit ja ystävät olivat tärkeimmät, sillä sen mainitsi vastauksessaan 10 vastaajaa. Seuraavaksi eniten eli kuusi (6) vastausta tuli kullekin seuraavalle kohdalle: mukava toiminta, toisten nuorten hyvä seura ja yhteishenki. Hyvät tapahtumat Seitissä mainitsi neljä (4) vastaajaa. On huomattavaa, että kaikki MS-liiton vastaajat pitivät Seitissä olemisen kannalta tärkeänä oman liittonsa. Kaksi (2) vastausta annettiin luokalle tunnelma. Lisäksi yhden (1) vastauksen saaneita seikkoja ovat seuraavat viisi (5) kohtaa: Invalidiliiton nuorisotoimikunnan jäsenyys, itsensä kehittäminen esimerkiksi koulutusten ja seminaarien kautta, matkailu, vaikuttaminen tärkeisiin asioihin sekä vertaistuki.

Opinnäytetyöni otsikon alkuosa eli ”Seitti on yksi elämäni parhaista asioista” muodostui seittiläisten antamista vastauksista kysymykseen kiinnipitävistä asioista. Mielestäni on nimittäin selvää kyseisen kysymyksen vastausten ollessa hyvin monipuolisia ja Seittiä ihannoivia ihmiset pitävät Seittiä yhtenä elämänsä parhaista asioista. Kokemukseni ja

havaintoni seittiläisistä Seitin toiminnassa ja tapahtumissa tukevat vankasti näitä vastauksia, ja näin ollen antavat omalta osaltaan vahvaa tukea otsikon osuvuuteen.

Vastausten perusteella Seitissä halutaan olla erityisesti kavereiden ja ystävien, mukavan toiminnan sekä hyvän seuran vuoksi. Yhdessäolo ja yhteishenkikin saivat paljon vastauksia taakseen. Luvussa 3.2 kerron kansalaistoimintaan osallistuvien henkilöiden motiiveista. Mielestäni ne käyvät varsin hyvin yksiin taulukon 10 vastausten kanssa. Aaro Harjun (2003, 39—41) mukaan kansalaistoimintaan osallistumisen motiiveihin kuuluu ihmisen halu ja innostus osallistua ja toimia toisten kanssa. Ihmiset haluavat harrastaa kiinnostavaa asiaa, auttaa toisia sekä asettaa ja saavuttaa tärkeinä pitämiään päämääriä. Myös kontaktit toisiin ihmisiin, yksinäisyyden vähentäminen, osallistumisen tunne ja vaihtelun saaminen ovat merkittäviä syitä osallistua kansalaistoimintaan.

Yhteisön ja yhteisöllisyyden merkitys korostuu vastauksissa. Käsittelen yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä luvuissa 4.1 ja 4.2. Seitin jäsenillä on yhteisiä tekijöitä, jotka Jock Youngin (2007, 195) mukaan ovat oleellisia yhteisöä määriteltäessä. Lisäksi yhteenkuuluvuuden tunne ja yhteisöllisyyden kokemukset, samoin kuin yhteisöön kuuluvat positiiviset merkitykset, joita ovat muun muassa yhteistyö ja epäitsekäs välittäminen toisista, nousevat esille vastauksista, havainnoistani ja kokemuksistani. (Nivala 2008, 50; Saastamoinen 2009, 36.)

Myös sosiaalinen pääoma, jota käyn läpi luvuissa 4.3 ja 4.4, näkyy vastauksissa. Nuoret aikuiset haluavat osallistua Seitin toimintaan, koska osallistumalla sosiaaliset suhteet ja verkostot luottamuksineen paranevat (Jurvansuu 2002, 143; Putnam 1995). Sosiaaliseen pääomaan vahvasti liittyvä yhteisön jäsenten, kuten seittiläisten, keskinäinen luottamus on hyvin tärkeää yhteisön toimivuuden kannalta. Jos jäsenten välinen luottamus ei toimi, yhteisö ajautuu herkästi kaaokseen ja hajoaa. (Harju 2003, 62.) Olavi Riihisen (2001, 17) mukaan luottamus on syytä erotella erityiseen ja yleistettyyn luottamukseen. Seitissä on vastausten perusteella vallalla erityinen luottamus, koska seittiläiset ovat keskenään kaltaisiaan ja tuntevat toisensa hyvin. Myös luottamuksenarvoisuus yhteisiin tavoitteisiin sitoumuksineen ja vastavuoroisuuksineen käy ilmi niin vastauksista, kokemuksistani kuin havainnoistanikin.

Luvuissa 5.3 ja 5.4 käsittelemäni vertaistuki tulee myös ilmi taulukossa 10, kokemuksissani ja havainnoissani. Vertaistuki määritellään toiminnaksi, jossa vertaiset eli samankaltaisessa elämäntilanteessa elävät henkilöt tukevat toisiaan (Laimio & Karnell 2010, 19). Seitissä vertaistuki on juuri tällaista, ja lisäksi se on sisäänrakennettua ja jäsenten välistä, koska ulkopuolista vetäjää ei tarvita (Vuorinen & Helasti 1997, 27). Seitissä on myös vastavuoroista kokemustenvaihtoa toimivalla vuorovaikutuksella ja arvostavaa dialogisuutta, joita pidetään vertaistuelle ominaisina piirteinä (Holm 2010, 51—53).

8.4 Vastaajien näkemys uusien mukaan saamiseksi, oma toiminta tämän edesauttamiseksi ja vastaajien omat kommentit

Kysymyksessä 11 kysyttiin, kuinka Seittiin saadaan uusia toimijoita mukaan.

Taulukko 11. Kuinka saadaan uusia toimijoita mukaan Seittiin?

KUINKA SAADAAN UUSIA TOIMIJOITA MUKAAN SEITTIIN?	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Aktiivisen tiedotuksen parantamisella	13
Puskaradiolla eli jo mukana olevien kaverit mukaan ja tutuille kertominen	4
Rennon ja mielenkiintoisen toiminnan suunnittelulla ja järjestämisellä	4
Seitin näkyvyyden, erityisesti Internetissä ja messuilla, parantamisella	4
Nuorten aktivoimisella ja houkuttelemisella	2
Tapahtumien toteuttamisella ympäri Suomea	2
Informaation lisäämisellä paikallisyhdistysten nuorille	1
Tiedottajahenkilöiden avulla	1
Yhteistyöllä Seitin jäsenjärjestöjen välillä	1
YHTEENSÄ	32

Koska osa vastaajista oli kirjoittanut useamman ehdotuksen, vastauksia tuli yhteensä 32 kappaletta. Taulukon 11 vastaukset olen jakanut yhdeksään eri luokkaan. Luokalle aktiivisen tiedotuksen parantaminen tuli eniten eli 13 vastausta. Kullekin seuraavista luo-

kista tuli neljä (4) vastausta: puskaradio eli jo mukana olevien kaverit mukaan ja tutuille kertominen, rennon ja mielenkiintoisen toiminnan suunnittelu ja järjestäminen sekä Seitin näkyvyyden, erityisesti Internet- ja messunäkyvyyden, parantaminen. Kahden (2) vastauksen luokkia ovat nuorten aktivointi ja houkuttelevuus sekä tapahtumien toteuttaminen ympäri Suomea. Lopuille luokille tuli yksi (1) ääni kullekin, ja ne ovat informaation lisääminen paikallisyhdistysten nuorille, Seitin esille tuominen tiedottajahenkilöiden avulla ja yhteistyö Seitin jäsenjärjestöjen välillä.

Kysymyksessä 12 kysyttiin, mitä vastaaja voisi itse tehdä uusien saamiseksi mukaan Seittiin.

Taulukko 12. Mitä vastaaja voisi itse tehdä uusien mukaan saamiseksi?

KEINO, JOLLA ITSE VOISI SAADA UUSIA MUKAAN SEITTIIN	VASTAAJIEN LUKUMÄÄRÄ
Seitistä ja sen toiminnasta kertomalla yleisesti nuorille aikuisille	8
Aktiivisesti toimimalla ja levittämällä tietoa omassa paikallisyhdistyksessä	5
Houkuttelemalla ja kannustamalla nuoria mukaan	4
Kertomalla tutuille ja kavereille	4
Lisäämällä henkilökohtaista tiedottamista	3
Osallistumalla Facebook-ryhmään	1
Ottamalla Seitin esille kuntoutuksessa	1
Tutustumalla uusiin ihmisiin ja kertomalla heille Seitistä omalla paikkakunnalla	1
Viemällä Seitin esitteitä	1
YHTEENSÄ	28

Kohdassa 12 tuli 28 ehdotusta, mitä vastaaja itse voisi tehdä uusien saamiseksi mukaan Seitin toimintaan. Osa vastaajista oli kirjoittanut kyseiseen kohtaan montakin ideaa, joten se selittää vastausten lukumäärän.

Olen jakanut taulukon 12 vastaukset yhdeksään (9) eri luokkaan. Suosituimmaksi luokaksi nousi kahdeksalla (8) vastauksella vastaajien aktiivinen kertominen yleisesti nuorille aikuisille. Myös oma aktiivinen toiminta ja tiedon levittäminen paikallisyhdistyksessä tuli esiin viidellä (5) vastauksella. Neljä (4) vastausta tuli sekä nuorten kannustamiseen ja houkutteluun että tutuille ja kavereille kertomiseen. Kolme (3) vastaajaa puolestaan kertoivat lisäävänsä henkilökohtaista tiedottamista Seitistä. Yhden (1) vastauksen kohtia olivat seuraavat: vastaajan Facebook-ryhmään osallistuminen, Seitin esille ottaminen kuntoutuksessa, uusiin tutustuminen omalla paikkakunnalla ja Seitin esitteiden vieminen.

Vapaaseen kohtaan viisi (5) vastaajaa oli kirjoittanut mietteitään. Olisi ollut toivottavaa, että useampi olisi kertonut ajatuksiaan, koska ideoita kaivataan Seitin toiminnan kehittämiseen. Kiteytettynä vastaukset kuuluvat seuraavasti: Seitin toiminta on yleisesti ottaen kiinnostavaa ja virkeää, tapahtumat ja matkat erittäin onnistuneita sekä tunnelma kohdallaan. Informaation kulkuun, tiedotukseen ja Seitin sisällä tapahtuviin asioihin pitäisi kuitenkin kiinnittää huomiota. Uusia ideoita, kuten ohjeita vuorovaikutuksen parantamiseen, tulee erilaisissa Seitin järjestämissä koulutuksissa. Laajeneminen muihin järjestöihin olisi toisaalta kivaa. Seitissä asiat hoituvat ilman byrokratiaa, eikä ikärajojen suhteen olla turhan tarkkoja.

Uusien toimijoiden mukaan saamiseksi tuli paljon erilaisia ideoita, ja myös vapaa sana -kohdan vastaukset tukevat näitä ideoita. Aktiivista tiedotusta kaivataan selvästi enemmän. Hyvänä esimerkkinä todettakoon, että Invalidiliiton nuorisotyöryhmä INTO, jonka mainitsen myös luvussa 2.2 Seitin jäsenjärjestöt ja kohdassa Invalidiliitto ry, tekee tunnetuksi omaa nuorisotoimintaansa, mutta ei myöskään unohda kertoa potentiaalisille uusille toimijoille Seitistä. INTO:n jäsenet käyvät nimittäin pareittain Invalidiliiton Lahden kuntoutuskeskuksessa kertomassa Invalidiliiton ja Seitin toiminnasta paikan päällä oleville nuorille. Käymisten sisältö suunnitellaan tarkkaan ja ajankohdat valitaan ajatellen kuntoutuskeskuksen asiakaskuntaa. Itse olen ollut tällainen INTO- ja Seittilä-hettiläs kesinä 2007, 2008, 2009 ja 2010. Kehittämisehdana jatkoa ajatellen voisin sanoa, että muidenkin Seitin jäsenjärjestöjen kannattaisi ottaa mallia INTO:sta tiedotuksen suhteen.

Puskaradio on hyvä keino saada uusia toimijoita mukaan, mutta se ei saa jäädä ainoaksi keinoksi uusien tavoittamiseksi. Niin sanotut vammaispiirit ovat Suomessa melko pienet, mikä tarkoittaa sitä, että liikuntavammaiset ihmiset tuntevat tai ainakin tietävät monia muita liikuntavammaisia henkilöitä ystäviensä ja tuttujensa kautta. Tällöin voisi ajatella, että tieto leviää helposti suusta suuhun, puskaradion avulla. Toisaalta puskaradioon ei kannata luottaa liiaksi tiedonkulun kannalta, eikä sitä pidä tehdä ainoaksi tiedotuskanavaksi.

Rentoa ja mielenkiintoista toimintaa uusien saamiseksi esitettiin vastauksissa. Tällöin pitää olla tarmoa lähteä aktiivisesti suunnittelemaan ja järjestämään kyseistä ohjelmaa. Lisäksi täytyy olla valmis ottamaan vastuuta toiminnasta, sen levittämisestä, toteutuksesta ja jälkiraportoinnista.

Myös näkyvyyden tehostamista ehdotettiin, erityisesti Internetissä ja messuilla. Itse asiassa Seitin Internet-sivut saatiin uusittua ja ne ovat olleet käytössä 20.8.2010 alkaen. Nykypäivänä, sähköisen tiedottamisen aikakautena, on todellakin siis huomioitava Internetin ja sosiaalisten medioiden, kuten Facebookin, merkitys uusien toimijoiden mukaan saamisessa ja vanhojen keskinäisen yhteydenpidon kannalta. Toisaalta on hyvä pitää mielessä se fakta, ettei kaikilla ole mahdollisuutta päästä sähköiseen maailmaan, joten myös perinteinen esitteiden jakaminen, joka sai yhden (1) vastauksen, täytyy muistaa.

Kohdan 8.4 taulukossa 11 kaksi (2) vastaajaa totesi, että uusien toimijoiden mukaan saamiseksi olisi pyrittävä järjestämään Seitin toimintaa tapahtumineen ympäri Suomea. Tällainen voi aiheuttaa ongelmia, koska vastaajista ja muutenkin Seitin toimintaan osallistuvista suurin osa asuu joko Etelä-Suomessa tai isoissa kaupungeissa, joihin maamme väestö on keskittynyt. On sitä paitsi helpompaa järjestää ainakin valtakunnallisia tapahtumia hyvien liikenneyhteyksien ääreen ja paikkoihin, joissa on hotelleja varustettuna invahuonein.

Kerran Seitin pikkujoulut järjestettiin Espoon perukoilla, juuri ajatellen tapahtumapaikkojen vaihtelevuutta. Havaintojeni perusteella voin todeta, että mielipiteet kyseisestä paikasta jakaantuivat seuraavasti: osa piti kyseistä metsän siimeksessä ollutta paikkaa

hyvänä vaihteluna, ja osa ei pitänyt tällaisesta järjestelystä yhtään. Jos Seitissä pyritään olemaan siellä missä muutkin, on mielestäni tällaisessa ajattelussa otettava huomioon se, ettei keskellä ei mitään -paikka ole hyvä ratkaisu. Vammaisia kun on muutenkin historiassa sijoitettu pois muiden, vammattomien ja niin sanottujen terveiden luota ajatusmallilla ”poissa silmistä, poissa mielestä”.

Informaatiota kaivattiin lisää paikallisyhdistyksiin, samoin yhteistyötä jäsenjärjestöjen välillä ja tiedottajahenkilöitä. Paikallisyhdistyksiin voisi viedä ainakin Seitin esitteitä, joissa on kaikki tarpeelliset yhteystiedot osoitteineen, puhelinnumeroineen ja Facebook-tietoineen. Yhteistyötä jäsenjärjestöjen kesken voisi kehittää järjestämällä erilaisia yhteisiä tapahtumia keskusteluineen ja aivoriihineen. Seitin tiedottajahenkilöt ovat hyvä idea, mutta esimerkiksi matka- ja majoituskulujen kustannukset voivat nousta esteeksi.

Vastaajat olivat innostuneita kertomaan Seitistä ja sen toiminnasta eteenpäin niin tutuilleen kuin tuntemattomillekin. Tällainen kertomistapa on hyvä. Toisaalta kuitenkin pitää muistaa säilyttää hyvä ja ennen kaikkea avoin ilmapiiri, jotta myös uudet tulokkaat tuntevat kelpaavansa mukaan joukkoon. Toisin sanoen on varmistettava, ettei Seitissä tapahdu liiallista sisäänpäin lämpiävyyttä eikä niin sanottuja kuppikuntia pääse ainakaan suuressa määrin muodostumaan. Jos Seittiin halutaan erilaisia ihmisiä, on syytä mainita, ettei henkilökohtainen tiedottaminen ole ainut vaihtoehto uusien kannalta. Siksi onkin oleellista, että esitteitä on jaossa monessa eri paikassa. Tällöin mahdollisimman monella on mahdollisuus tutustua Seittiin, ja myös sellaisilla henkilöillä, jotka eivät tunne ennestään seittiläisiä.

9 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Seitin kyselystä saatiin paljon uutta tietoa, joka on hyvä pitää mielessä suunniteltaessa ja kehitettäessä toimintaa. Vastaajien mielipiteitä on hyvä kuunnella ja niitä voidaan jalostaa pidemmällekin, jotta Seitin toiminta pysyy elinvoimaisena ja mielenkiintoisena. Myös uusien toimijoiden saamiseksi mukaan Seitin toimintaan kannattaa pitää vastaajien mielipiteitä varteenotettavina ehdotuksina ja toimintaohjeina.

Järjestötyön yleishyödyllisyys, josta kerron luvussa 3.1 Järjestöjen ominaispiirteitä ja tehtäviä, on syytä muistaa jatkossakin merkittävänä periaatteena Seitin toiminnassa. Ennen kaikkea järjestötyön merkittävää osaa eli kansalaistoimintaa kannattaa tarkastella jatkossa enemmän ja eri puolilta, koska siitä voidaan löytää paljon uutta Seitin tulevaisuuden kannalta. Kansalaistoiminta voi myös tarjota vastauksia mahdollisiin esiin tuleviin ongelmiin.

Yhteisöllisyys nousi merkittävänä asiana esille, joten sitä on syytä vaalia jatkossa. Yhteisöllisyyden avara tarkastelu ja lähestymistapa ovat tärkeitä niin nykyisten jäsenten Seitissä pysymisen kuin uusienkin toimijoiden hankkimisen kannalta. Erityisesti on syytä panostaa siihen, että uudet toimijat tuntevat heti alusta pitäen olonsa tervetulleiksi. Näin ollen nykyisten jäsenten täytyy muistaa pitää riittävä väljyys keskinäisissä suhteissaan, jotta uudet toimijat tuntevat kuuluvansa joukkoon. Samoin sosiaalisen pääoman, sen luottamuksen ja vertaistuen jatkuva tarkastelu ja toteuttaminen ovat tärkeitä Seitin toiminnan suhteen jatkossakin.

Seitin toiminnassa on oleellista muistaa avarakatseisuus, että erilaisten toimijoiden mielipiteet ja ideat tulevat ainakin kuulluiksi. Erilaisia yhteistyösuhteita kannattaa jatkossakin vaalia, mutta varsinainen laajeneminen muihin järjestöihin on mielestäni syytä unohtaa toistaiseksi. Vaikka kyselyn vapaa sana -kohdassa laajentumista ehdotettiin, Seitin toiminnan kannalta on merkittävää ennen laajentumista saada nykyinen toimintapaletti kunnolla toimivaksi.

Seitin tulevaisuus riippuu toki suurelta osin myös Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahallisesta tukemisesta. Mielestäni se on kuitenkin vain yksi osa koko Seitin toimintaa, koska jo nyt suurin osa toiminnasta toteutetaan vapaaehtoisvoimin, ilman rahallista korvausta. Seitissä on vain yksi palkattu työntekijä, joten aktiiviseitiläiset toimivat pelkästään oman halunsa ja innostuksensa takia. Onkin syytä saada pidettyä nämä aktiivit tyytyväisinä tekemiseensä Seitin hyväksi. Innostuksen ja tyytyväisyyden ylläpidossa on siis tietynlainen haaste tulevaisuutta ja jatkuvuutta ajatellen.

Tärkeintä Seitille tulee jatkossa olemaan uusien kokemusten luominen nuorille liikuntavammaisille aikuisille. Uusia toimintamuotoja ja entistä ehompia tapahtumia tulee kehittää aiempaa enemmän ja tiiviimmin. Seitin jatkumisen kannalta sen on uudistuttava ja kehityttävä, muuten seurauksena on toiminnan hiipuminen ja aikaa myöten myös toiminnan täydellinen kuihtuminen ja loppuminen.

LÄHTEET

- Ahponen, Helena 2008. Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen. Yksilöllinen ja erilainen elämäntilanne. Helsinki: Kansaneläkelaitos, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 94.
- Arminen, Paula & Mäkitalo, Reetta 2005. Nuorisoyhteistyö Seitin rooli Invalidiliiton ja Suomen MS-liiton nuorisotoiminnassa. Opinnäytetyö. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK.
- Bruhn, John 2005. *Sociology of Community Connections*. New York: Springer.
- Bury, Michael 1997. *Health and illness in a changing society*. London: Routledge.
- Coleman, James 1988. Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology* 94, Supplement, 95–130.
- Day, Graham 2006. *Community and Everyday Life*. Lontoo: Routledge.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Fukuyama, Francis 1995. *Trust. The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. New York: Free Press.
- Harju, Aaro 2003. *Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet*. Vantaa: Kansanvalistusseura.
- Hautamäki, Antti 2005. Politiikan paluu. Teoksessa Antti Hautamäki, Tommi Lehtonen, Juha Sihvola, Ilkka Tuomi, Heli Vaaranen ja Soile Veijola (toim.) *Yhteisöllisyyden paluu*. Helsinki: Gaudeamus, 31–59.
- Hellsten, Katri 1998. Sosiaalisen pääoman käsitteestä. Teoksessa Jouko Kajanoja ja Jussi Simpura (toim.) *Sosiaalinen pääoma. Käsite ja sen soveltaminen sosiaali- ja talouspolitiikassa*. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 29–35.
- Holm, Jaana 2010. Ihmisen kohtaaminen ja arvostava vuorovaikutus - vertaisryhmätöinnän kulmakivi. Teoksessa Tanja Laatinen (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Helsinki: Asumispalvelusäätiö ASPA, 51–59.
- Hyyppä, Markku T. 2002. *Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys*. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Hämeenlinnan kaupunki 2010. Kaupungin Internet-sivut. Viitattu 5.5.2010.
www.hameenlinna.fi
- Ilonen, Milla 2009. ”Ett’ vois olla siellä missä ne muutkin”. Nuorisotyötä tekevien järjestöjen ja vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten käsityksiä ja kokemuksia yhdenvertaisesta nuorisotyöstä. Järjestöjen monikulttuurisuus- ja vähemmistönuorisotyön arviointihanke. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.
- Invalidiliitto ry 2008a. Esite Invalidiliitosta. Helsinki: Invalidiliitto ry.
- Invalidiliitto ry 2008b. Liiton Internet-sivut. Viitattu 20.4.2008. www.invalidiliitto.fi
- Invalidiliitto ry 2010. Liiton Internet-sivut. Viitattu 4.7.2010. www.invalidiliitto.fi
- Jokinen, Kalle 2008. Nuorisotyönsuunnittelija, Nuorisoyhteistyö Seitti. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 26.3.2008.
- Jurvansuu, Sari 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Sarja A. Tutkimuksia 2. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö 1. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK.
- Kajanoja, Jouko & Simpura, Jussi 2000. Sosiaalinen pääoma: globaaleja ja paikallisia näkökulmia. Teoksessa Jouko Kajanoja ja Jussi Simpura (toim.) Sosiaalinen pääoma: globaaleja ja paikallisia näkökulmia. Helsinki: Stakes, raportteja 252.
- Karman, Taina 2010. Yhteisöllisyydestä Tampereen Tyttöjen Talolla. Teoksessa Merja Kylmäkoski (toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta (YAMK) valmistuneiden mietteitä yhteisöllisyydestä. Sarja D. Opinnäytetyöt 10. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK, 21–27.
- Koski, Pasi 2000. Liikunta kansalaisaktiivisuutena. Teoksessa Hannu Itkonen, Juha Heikkala, Kalervo Ilmanen ja Pasi Koski (toim.) Liikunnan kansalaistoiminta – muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Julkaisu nro 152. Helsinki: Liikuntatieteellinen Seura, 43—45.
- Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.
- Kylmäkoski, Merja 2010. Yhteisöpedagogit (YAMK) yhteisöllisyyden tekijöinä. Teoksessa Merja Kylmäkoski (toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta

- (YAMK) valmistuneiden mietteitä yhteisöllisyydestä. Sarja D. Opinnäyte-
työt 10. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK, 8–10.
- Laimio, Anne & Karnell, Sonja 2010. Vertaistoiminta – kokemuksellista vuorovaikutus-
ta. Teoksessa Tanja Laatinen (toim.) Vertaistoiminta kannattaa. Helsinki:
Asumispalvelusäätiö ASPA, 9–19.
- Lampinen, Reija 2007. Omat polut! Vammaisesta lapsesta täysvaltaiseksi aikuiseksi.
Helsinki: Edita.
- Laukkanen, Marjo & Vaattovaara, Virpi 2009. Kuulumisen tiloja verkossa. Teoksessa
Karin Filander ja Marjatta Vanhalakka-Ruoho (toim.) Yhteisöllisyys liik-
keessä. Aikuiskasvatuksen 48. vuosikirja. Jyväskylä: Kansanvalistusseura,
187–214.
- Lihastautiliitto ry 2008. Liiton Internet-sivut. Viitattu 7.3.2008. www.lihastautiliitto.fi
- Lihastautiliitto ry 2010. Liiton Internet-sivut. Viitattu 14.6.2010. www.lihastautiliitto.fi
- Länsi-Turunmaan kaupunki 2010. Kaupungin Internet-sivut. Viitattu 5.5.2010.
www.lansiturunmaa.fi
- Matikainen, Janne 2008. Sosiaalinen media – millaista sosiaalisuutta? Tiedotustutkimus
4, 24–41. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Mielenterveyden keskusliitto ry 2010. Liiton Internet-sivut. Viitattu 3.8.2010.
www.mtkl.fi
- Moilanen, Merja 2001. Vapaaehtoisella on annettavanaan aikaa ja läsnäoloa. Sosiaali-
turva (18), 15.
- Mäkelä, Klaus 1990. Kvalitatiivisen aineiston arviointiperusteet. Teoksessa Klaus Mä-
kelä (toim.) Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Gau-
deamus, 42–61.
- Niemelä, Seppo 2002. Menestyvä yritysverkosto. Verkostorakentajan ABC. Helsinki:
Edita Prima Oy.
- Nivala, Elina 2008. Kansalaiskasvatus globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnassa. Kan-
salaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen teoriakehys. Kuopio: Snellman-
instituutin A-sarja 24.
- Nuorisolaki 2006/72, 27.1.2006.
- Nuorisoyhteistyö Seitti 2008a. Esite Seitistä. Helsinki: Nuorisoyhteistyö Seitti.
- Nuorisoyhteistyö Seitti 2008b. Nuorisoyhteistyön Internet-sivut. Viitattu 3.4.2008.
www.seittiweb.org

- Nuorisoyhteistyö Seitti 2010a. Esite Seitistä. Helsinki: Nuorisoyhteistyö Seitti.
- Nuorisoyhteistyö Seitti 2010b. Nuorisoyhteistyön Internet-sivut. Viitattu 12.5.2010 ja 27.8.2010. www.seittiweb.org
- Ollila, Maija-Riitta 2008. Lauman valta. Helsinki: Edita.
- Paunonen, Laura 2010. Yhteisöllisyys nuorisotyössä. Teoksessa Merja Kylmäkoski (toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta (YAMK) valmistuneiden mietteitä yhteisöllisyydestä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK, sarja D. opinnäytetyöt 10, 29–31.
- Pihkala, Marja 2008. Järjestöpäällikkö, Invalidiliitto ry. Helsinki. Henkilökohtainen tiedonanto 5.5.2008.
- Putnam, Robert D. 1995. Bowling alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy*, 6 (1), 65–78.
- Raamattu 1992. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja, Suomen Kirkon Sisälähetysseura.
- Riihinen, Olavi 2001. Vapaaehtoistoiminta lisää sosiaalista pääomaa. Helsinki: Sosiaaliturva (18), 17.
- Ruuskanen, Petri 2002. Sosiaalinen pääoma hyvinvointipoliittisessa keskustelussa. Teoksessa Petri Ruuskanen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Näkökulmia sosiaali- ja terveysaloille. Jyväskylä: PS-kustannus, 5–7.
- Rönneberg, Leif 1998. Hyvinvointi ja kolmas sektori. Teoksessa Petri Kinnunen ja Raimo Laitinen (toim.) Näkymätön kolmas sektori. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry, 19–20.
- Saastamoinen, Mikko 2009. Aikalaiskeskustelua yhteisöllisyydestä. Teoksessa Karin Filander ja Marjatta Vanhalakka-Ruoho (toim.) Yhteisöllisyys liikkeessä. Aikuiskasvatuksen 48. vuosikirja. Jyväskylä: Kansanvalistusseura, 33–66.
- Siisiäinen, Martti 1996. Mihin yhdistyksiä tarvitaan? Teoksessa Virve Riikonen ja Martti Siisiäinen (toim.) Yhdistys 2000. Helsinki: Opintotoiminnan Keskusliitto, 11—15.
- Suomen CP-liitto ry 2008a. Esite CP-vammasta. Helsinki: Suomen CP-liitto ry.
- Suomen CP-liitto ry 2008b. Esite MMC:sta ja hydrokefaliasta. Helsinki: Suomen CP-liitto ry.

- Suomen CP-liitto ry 2010. Liiton Internet-sivut. Viitattu 5.3.2010 ja 30.7.2010.
www.cp-liitto.fi
- Suomen MS-liitto ry 2008. Liiton Internet-sivut. Viitattu 7.3.2008. www.ms-liitto.fi
- Suomen MS-liitto ry 2010. Liiton Internet-sivut. Viitattu 30.7.2010. www.ms-liitto.fi
- Suomen perustuslaki 1999/731, 11.6.1999.
- Suomen Reumaliitto ry 2008. Liiton Internet-sivut. Viitattu 3.4.2008.
www.reumaliitto.fi
- Suomen Reumaliitto ry 2010a. Liiton Internet-sivut. Viitattu 5.3.2010.
www.reumaliitto.fi
- Suomen Reumaliitto ry 2010b. Liiton nuorten Internet-sivut. Viitattu 12.8.2010.
www.reumaliitto.fi/tulenuori/
- Teittinen, Antti 2000. Miten tutkia vammaisuutta yhteiskunnallisena kysymyksenä?
Jyväskylän yliopiston sosiologian julkaisuja, 65. Jyväskylä: Jyväskylän
yliopisto.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2010. Laitoksen Internet-sivut. Viitattu
3.8.2010. www.thl.fi
- Tuomi, Ilkka 2005. Yhteisöllisyyden paluu tietoyhteiskuntaan. Teoksessa Antti Hauta-
mäki, Tommi Lehtonen, Juha Sihvola, Ilkka Tuomi, Heli Vaaranen ja Soie
Veijola (toim.) Yhteisöllisyyden paluu. Helsinki: Gaudeamus, 132–162.
- Valli, Raine 2007. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli
(toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I – metodin valinta ja aineistonke-
ruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 102–125.
- Vehmas, Simo 2005. Vammaisuus. Johdatus historiaan, teoriaan ja etiikkaan. Helsinki:
Gaudeamus.
- Vuorinen, Marja & Helasti, Kirsimarja 1997. Juttukeppi kiertämään – kokemuksia oma-
aputoiminnasta vuosilta 1994–1997. Helsinki: Mielenterveyden keskus-
liitto.
- Young, Jock 2007. The Vertigo of Late Modernity. London: Sage.

LIITE: Kysely seittiläisille opinnäytetyötä varten

Kysely seittiläisille opinnäytetyötä varten

Seitin nuorisotoimikuntien seminaari Tampereella 20.–22.3.2009

Taustakysymykset:

1. Ikäsi_____
2. Sukupuolesi_____
3. Tämänhetkinen toimenkuvasi_____
4. Kotipaikkasi_____

Varsinaiset kysymykset:

5. Kuinka usein olet mukana Seitin toiminnassa?_____
6. Osallistutko Seitin (pelkkä kyllä tai ei riittää)
  - a) toiminnan suunnitteluun?_____
  - b) toiminnan toteuttamiseen?_____
  - c) tapahtuneen toiminnan raportointiin ja/tai arviointiin?_____
  - d) Osallistun vain Seitin toimintaan/tapahtumiin_____
7. Liitto, josta tulet mukaan Seittiin_____
8. Milloin tulit mukaan Seittiin?_____
9. Miten tulit mukaan Seittiin, miten sait tietää Seitistä?_____
10. Sinua Seitissä kiinni pitävä asia/pitävät asiat_____
11. Miten näet, että uusia toimijoita saadaan mukaan Seittiin?_____
12. Mitä voisit itse tehdä uusien saamiseksi?_____

Ja lopuksi muttei vähäisimpänä, sana on vapaa!

Annu kiittää vastauksistasi ja kommentteistasi! Voit toki kertoa vapaasti suoraan Annulle mieleesi tulevista asioista koskien Seittiä kasvotusten tai sähköpostitse: annu-fin@yahoo.com.